YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu toinen jaosto)

12 päivänä heinäkuuta 2001 *

Yhdistetyissä asioissa T-12/99 ja T-63/99,

UK Coal plc, aiemmin RJB Mining plc, kotipaikka Harworth (Yhdistynyt kuningaskunta), edustajinaan barrister M. Brealey, ja solicitor J. Lawrence, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään V. Kreuschitz ja K.-D. Borchardt, avustajanaan barrister N. Khan, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jota tukevat

Saksan liittotasavalta, asiamiehinään W.-D. Plessing ja T. Jürgensen, avustajanaan asianajaja M. Maier,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

ja

RAG Aktiengesellschaft, kotipaikka Essen (Saksa), edustajinaan asianajajat M. Hansen ja S. Völcker, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijoina,

joissa kantaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan Saksan tuesta kivihiiliteollisuuden hyväksi vuonna 1998 2 päivänä joulukuuta 1998 tehdyn komission päätöksen 1999/270/EHTY (EYVL 1999, L 109, s. 14) ja Saksan tuesta kivihiiliteollisuuden hyväksi vuonna 1999 22 päivänä joulukuuta 1998 tehdyn komission päätöksen 1999/299/EHTY (EYVL 1999, L 117, s. 44),

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. W. H. Meij sekä tuomarit K. Lenaerts, A. Potocki, M. Jaeger ja J. Pirrung,

kirjaaja: hallintovirkamies D. Christensen,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 14.2.2001 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Oikeudellinen tausta

Asiaa koskevat säännökset ja määräykset

EHTY:n perustamissopimus

1 Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksessa kielletään periaatteessa kivihiilialan yrityksille myönnettävät valtiontuet. Sopimuksen 4 artiklassa määrätään, että hiilen ja teräksen yhteismarkkinoille soveltumattomina pidetään sekä sen vuoksi kielletään "tässä sopimuksessa määrätyin edellytyksin yhteisössä: — — c) valtioiden muodossa tai toisessa myöntämä tuki tai avustukset".

2 EHTY:n perustamissopimuksen 15 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan komission päätökset on perusteltava.

3 EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään seuraavaa:

"Kaikissa niissä tapauksissa, joista ei määrätä tässä sopimuksessa ja joissa komission päätös — — osoittautuu tarpeelliseksi 2, 3 ja 4 artiklassa määrättyjen yhteisön tavoitteiden saavuttamiseksi hiilen ja teräksen yhteismarkkinoiden toiminnassa 5 artiklan mukaisesti, päätös voidaan tehdä — — sen jälkeen kun neuvoston yksimielinen puoltava lausunto on saatu ja neuvoa-antavaa komiteaa kuultu."

Päätös N:o 3632/93/EHTY

4 Komissio teki EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti 28 päivänä joulukuuta 1993 päätöksen N:o 3632/93/EHTY jäsenvaltioiden kivihiiliteollisuuden hyväksi toteuttamia toimia koskevasta yhteisön järjestelmästä (EYVL L 329, s. 12; jäljempänä säännöstö).

5 Säännöstön 1 artiklan 1 kohdan mukaan "jäsenvaltioiden kivihiiliteollisuudelle myöntämiä — — tukia niiden muodosta riippumatta voidaan pitää yhteisön tukina, ja siten yhtenäismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan mukaisina vain, jos ne ovat 2[—]9 artiklan määräysten mukaisia".

6 Säännöstön 2 artiklan 1 kohdassa määrätään, että "kivihiiliteollisuudelle myönnettyjä tukia voidaan pitää yhteensopivina yhteismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kanssa, jos niillä tuetaan seuraavista tavoitteista vähintään yhden toteuttamista:

— edistetään kivihiilen maailmanmarkkinahinta huomioon ottaen taloudellista elinkelpoisuutta tukien pienentämiseksi

— — ."

7 Säännöstön 3 artiklan 1 kohdan mukaan tuotantokustannusten ja myyntihinnan välisen eron kattamiseen maailmanmarkkinoiden edellytykset huomioon ottaen tarkoitettua "toimintatukea" voidaan tietyin edellytyksin pitää yhteismarkkinoille soveltuvana. Tämän säännöksen ensimmäisen luetelmakohdan mukaan tonneina ilmoitettu tuki ei saa tietyn yrityksen tai tuotantoyksikön osalta ylittää tuotantokustannusten ja seuraavana tuotantovuonna odotettavissa olevan tulon välistä eroa; toisen luetelmakohdan mukaan tosiasiallisesti maksettua tukea mukautetaan vuosittain todellisten kustannusten ja tulojen perusteella viimeistään ennen sitä tuotantovuotta seuraavan tuotantovuoden loppua, jota varten tukea myönnettiin.

8 Säännöstön 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden, jotka aikovat myöntää kivihiilialan yrityksille tuotantovuosien 1994—2002 aikana toimintatukea, on toimitettava komissiolle "nykyaikaistamista, järkeistämistä ja uudelleenjärjestelyä koskeva suunnitelma, jolla tähdätään näiden yritysten taloudellisen elinkelpoisuuden parantamiseen, joka saavutetaan tuotantokustannuksia vähentämällä". Tämän säännöksen toisen alakohdan mukaan suunnitelmassa esitetään asianmukaiset toimenpiteet ja tuetut

pyrkimykset "tuotantokustannusten vähenemispyrkimyksen edistämiseksi vuoden 1992 hintoihin vuosien 1994—2002 aikana".

9 Säännöstön 4 artiklan nojalla "tuotannon vähentämistuet" eli yritysten tai tuotantoyksikköjen tuotantokustannusten kattamiseen tarkoitetut tuet, "joilla ei voida saavuttaa 3 artiklan 2 kohdassa vahvistettuja edellytyksiä", voidaan hyväksyä, jos ne ovat 3 artiklan 1 kohdan mukaisia ja osa sulkemissuunnitelmaa.

10 Säännöstön 8 ja 9 artikla sisältyvät sen III jaksoon "Ilmoittamis-, tarkastelu- ja lupamenettelyt". Säännöstön 8 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltiot, joilla kivihiilen tuotantovuosien 1994—2002 osalta on aikomus myöntää 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua toimintatukea — — toimittavat komissiolle viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 1994 tämän teollisuuden nykyaikaistamista, järkeistämistä ja uudelleenjärjestelyä koskevan 3 artiklan 2 kohdan määräysten mukaisen suunnitelman — — .

2. Komissio tarkastelee suunnitelman tai suunnitelmien yhdenmukaisuutta 2 artiklan 1 kohdassa vahvistettujen yleisten päämäärien kanssa sekä 3 — — artiklassa vahvistettujen erityisten vaatimusten ja päämäärien kanssa.

3. Komissio antaa kolmen kuukauden kuluessa suunnitelmien tiedoksiannosta lausunnon, joka koskee suunnitelmien yhdenmukaisuutta yleisten ja erityisten päämäärien kanssa, [mikä ei kuitenkaan ennalta vaikuta siihen, pystytäänkö näillä toimenpiteillä saavuttamaan nämä päämäärät] * — — .

* Lainausta on korjattu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska päätöksen suomenkielinen versio on epätarkka.

4. Jos jokin jäsenvaltio päättää tehdä suunnitelmaan muutoksia, joilla muutetaan suuntaviivoja tässä päätöksessä tarkoitettujen päämäärien osalta, sen on tiedotettava asiasta komissiolle, jotta viimeksi mainittu voi ottaa muutoksiin kantaa tässä artiklassa määriteltyjen menettelyjen mukaisesti."

11 Säännöstön 9 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioiden on viimeistään joka vuoden syyskuun 30 päivänä (tai kolme kuukautta ennen toimenpiteiden voimaantuloa) annettava tiedoksi kaikki rahoitustoimenpiteet, jotka ne aikovat toteuttaa kivihiiliteollisuuden hyväksi seuraavan vuoden aikana, ja tarkennettava niiden luonnetta viitaten 2 artiklassa vahvistettuihin yleisiin päämääriin ja vaatimuksiin sekä 3—7 artiklassa tarkoitettuihin eri tukimuotoihin. Niiden on yhdistettävä nämä toimenpiteet komissiolle 8 artiklan mukaisesti tiedoksi annettuihin suunnitelmiin.

2. Jäsenvaltioiden on viimeistään joka vuoden syyskuun 30 päivänä annettava tiedoksi edellisen tuotantovuoden aikana tosiasiallisesti maksetun tuen määrät ja ilmoitettava alun perin tiedoksi annettuihin määriin mahdollisesti tehdyistä mukautuksista.

— —

4. Jäsenvaltiot voivat panna suunnitellut tuet täytäntöön vasta komission hyväksynnän jälkeen, joka tekee päätöksen erityisesti 2 artiklassa esitettyjen yleisten päämäärien ja vaatimusten ja 3—7 artiklassa vahvistettujen erityisvaatimusten perusteella. — —

5. Tukea saavan yrityksen on kielteisen päätöksen tapauksessa maksettava takaisin kaikki ennen komission antamaa lupaa saamansa maksut — — .

6. Näin tiedoksi annettuja toimenpiteitä tarkastellessaan komissio arvioi suunniteltujen toimenpiteiden yhdenmukaisuutta 8 artiklan mukaisesti toimitettujen suunnitelmien ja 2 artiklassa esitettyjen päämäärien kanssa. — — "

12 Säännöstön voimassaolo päättyy sen 12 artiklan mukaan 23.7.2002.

Riidanalaiset yksittäistapauksia koskevat päätökset

Vuotta 1998 koskeva päätös

13 Saksan liittotasavalta ilmoitti 28.10.1997 päivätyllä kirjeellä komissiolle säännöstön 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti taloudelliset tuet, jotka se aikoi toteuttaa kivihiiliteollisuuden hyväksi vuonna 1998. Näihin tukiin kuuluvat säännöstön 3 artiklan mukaiset 5 171 miljoonan Saksan markan (DEM) ja 81 miljoonan DEM:n suuruiset toimintatuet, joista jälkimmäinen liittyy ohjelmaan ammattitaitoisen kaivostyövoiman säilyttämiseksi (Bergmannsprämie eli kaivostyöntekijöille maksettava lisä; jäljempänä lisä), ja säännöstön 4 artiklan mukainen 3 164 miljoonan DEM:n suuruinen tuotannon vähentämistuki.

Komission pyynnöstä Saksan hallitus on toimittanut lisätietoja tältä osin 26.3., 28.4., 27.8., 23.10. ja 4.11.1998 päivätyillä kirjeillä.

14 Saksan hallitus ilmoitti lisäksi 26.3.1998 päivätyllä kirjeellä säännöstön 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti kivihiilipolitiikkansa vuoteen 2002 ulottuvat uudet suuntaviivat, joilla muutetaan aiempaa Saksan kivihiiliteollisuuden nykyaikaistamista, järkeistämistä ja uudelleenjärjestelyä koskevaa suunnitelmaa, jonka komissio on hyväksynyt 13.12.1994 tekemällään päätöksellä 94/1070/EHTY (EYVL L 385, s. 18; jäljempänä alkuperäinen suunnitelma).

15 Saksan tuesta kivihiiliteollisuuden hyväksi 1998 2 päivänä joulukuuta 1998 tehdyn päätöksen 1999/270/EHTY (EYVL 1999, L 109, s. 14; jäljempänä asiassa T-12/99 riidanalainen päätös tai riidanalainen päätös tai vuotta 1998 koskeva päätös) päätösosan ensimmäisen artiklan a, b ja c kohdassa hyväksytään edellä mainitut toimintatuet ja tuotannon vähentämistuki. Tämän päätöksen III kohdan viimeisessä perustelukappaleessa komissio katsoo, että Saksan esittämä suunnitelma (jäljempänä muutettu suunnitelma) on yhdenmukainen säännöstössä ilmaistujen päämäärien ja arviointiperusteiden kanssa.

Vuotta 1999 koskeva päätös

16 Saksan liittotasavalta ilmoitti 25.9., 2.12. ja 14.12.1998 päivätyillä kirjeillään komissiolle taloudelliset tuet, jotka se aikoi toteuttaa kivihiiliteollisuuden hyväksi vuonna 1999. Näitä tukia ovat 5 141 miljoonan DEM:n suuruiset toimintatuet ja 73 miljoonan DEM:n suuruinen lisä sekä 3 220 miljoonan DEM:n suuruinen tuotannon vähentämistuki.

17 Saksan tuesta kivihiiliteollisuuden hyväksi 1999 22 päivänä joulukuuta 1998 tehdyssä päätöksessä 1999/299/EHTY (EYVL 1999, L 117, s. 44; jäljempänä asiassa T-63/99 riidanalainen päätös tai riidanalainen päätös tai vuotta 1999 koskeva päätös) hyväksytään edellä mainitut tuet muun muassa sillä perusteella, että ne ovat sen muutetun suunnitelman mukaisia, jonka komissio on hyväksynyt 2.12.1998 tekemässään päätöksessä (jonka kumoamista on vaadittu asiassa T-12/99).

Tosiseikat ja oikeudenkäyntimenettely

18 Kantaja on Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitseva yksityinen kaivosalan yritys, jolle kuuluu suurin osa British Coalin kaivostoiminnasta. Korvaavien energiamuotojen käyttöönoton ja yhteisön ulkopuolisen hiilen tuonnin kasvun vuoksi hiilen kysyntä Yhdistyneessä kuningaskunnassa eli kantajan perinteisellä markkina-alueella on huomattavasti vähentynyt vuodesta 1990 lähtien, ja kantaja on pyrkinyt viemään osan ylituotannostaan erityisesti Saksan markkinoille.

19 Ruhrkohle AG, nykyisin RAG Aktiengesellschaft (jäljempänä RAG) ilmoitti 13.11.1997 päivätyllä kirjeellään komissiolle, että se aikoi ostaa Saarbergwerke AG:n koko osakekannan, joka oli Saksan liittohallituksen ja Saarlandin osavaltion hallussa, sekä Preussag Anthrazit GmbH:n koko osakekannan, joka oli Preussag AG:n hallussa. Järjestely johtaisi näiden kolmen saksalaisen hiilentuottajan sulautumiseen (jäljempänä sulautuma) ja olisi EHTY:n perustamissopimuksen 66 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu yrityskeskittymä.

20 Sulautumasta päätettiin sopimuksella (Kohlekompromiss-sopimus), joka tehtiin 13.3.1997 kyseisten kolmen yrityksen, Saksan liittohallituksen, Nordrhein-Westfalenin osavaltion, Saarlandin osavaltion sekä kaivosten ja sähkö-

voimaloiden työntekijöiden ammattiyhdistyksen välillä. Kohlekompromiss-sopimukseen sisältyy kyseinen sulautuma ja lupaus valtiontuen myöntämisestä, ja sen tavoitteena on sopeuttaa Saksan kivihiiliteollisuus kilpailuolosuhteisiin sosiaalisesti hyväksyttävällä tavalla vuoteen 2005 mennessä.

21 Saksan hallitus on ilmoittanut 9.3.1998 komissiolle sulautumasta ja siihen liittyvistä ehdoista EHTY:n perustamissopimuksen 67 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Tässä ilmoituksessa Saksan hallitus totesi, että Saarbergwerken myynti RAG:lle symboliseen 1 DEM:n hintaan kuului Saksan kivihiiliteollisuuden yksityistämispolitiikkaan.

22 Kantaja toimitti 16.3.1998 päivätyllä kirjeellä komissiolle huomautuksensa suunnitellusta sulautumasta ja täsmensi näitä 1.5.1998 tekemässään kantelussa.

23 Kantaja teki 5.5.1998 päivätyllä kirjeellään komissiolle virallisen kantelun valtiontuista, jotka oli myönnetty Saksan kivihiiliteollisuudelle vuosina 1997 ja 1998 ja sen jälkeen, sekä tuista, jotka sen mielestä liittyvät suunniteltuun sulautumaan, erityisesti Saarbergwerken myyntiin 1 DEM:n hinnalla, koska myynti yhtiön todellista arvoa alhaisemmalla hinnalla voi sisältää valtiontukea. Komissio kirjasi kantelun numerolla 98/4448.

24 Komissio on hyväksynyt sulautuman 29.7.1998 tekemällään päätöksellä (asia nro IV/EHTY.1252 — RAG / Saarbergwerke AG / Preussag Anthrazit). Päätöksen 54 kohdassa todetaan otsikon "Valtiontuet" alla, että se "koskee ainoastaan EHTY:n perustamissopimuksen 66 artiklan soveltamista eikä vaikuta sellaisten komission päätösten sisältöön, joita se tekee muiden EY:n tai EHTY:n perustamissopimuksen määräysten ja johdetun oikeuden, erityisesti valtiontukien valvontaa koskevien määräysten ja säännösten soveltamiseksi."

25 Tämän päätöksen johdosta kantaja lähestyi komissiota vielä 9.9.1998 päivätyllä kirjeellä ilmoittaakseen sille edellä mainittuun sulautumaan sen mielestä liittyviä tukia koskevat epäilynsä.

26 Kantaja nosti 29.9.1998 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen, jossa se vaati sen päätöksen kumoamista, jolla komissio hyväksyi sulautuman. Asiassa T-156/98, RJB Mining vastaan komissio, 31.1.2001 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi viimeksi mainitun päätöksen. Saksan liittotasavalta ja RAG, jotka väliintulijoina tukivat kyseisessä asiassa komission vaatimuksia, hakivat muutosta 12.4. ja 19.4.2001 tähän tuomioon (asia C-157/01 P ja asia C-169/01 P).

27 Kantaja nosti lisäksi 3.3.1999 kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, jossa se vaati tätä toteamaan, että komissio on lainvastaisesti jättänyt tutkimatta sulautumaan kantajan mukaan liittyvät tuet. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti asiassa T-64/99, RJB Mining vastaan komissio, 25.7.2000 antamassaan määräyksessä (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), että lausunnon antaminen tästä asiasta raukeaa.

28 Kantaja on nostanut käsiteltävänä olevat kanteet yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 18.1. ja 3.3.1999 jättämillään kannekirjelmillä.

29 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen laajennetun ensimmäisen jaoston puheenjohtaja hyväksyi 3.9.1999 antamillaan määräyksillä Saksan liittotasavallan ja RAG:n pyynnöt saada osallistua oikeudenkäyntiin asiassa T-12/99 tukeakseen komission vaatimuksia.

30 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jaostojen kokoonpanojen muututtua uuden tuomioistuinkauden alusta lähtien, esittelevä tuomari on sijoitettu laajennettuun toiseen jaostoon, johon käsiteltävänä olevat asiat on tämän vuoksi siirretty.

31 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen laajennetun toisen jaoston puheenjohtaja hyväksyi 19.10.1999 antamillaan määräyksillä Espanjan kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan ja RAG:n pyynnöt saada osallistua oikeudenkäyntiin asiassa T-63/99 tukeakseen komission vaatimuksia. Laajennetun toisen jaoston puheenjohtaja totesi 21.1.2000 antamallaan määräyksellä Espanjan kuningaskunnan vetäytyneen oikeudenkäynnistä ja määräsi, että kukin osapuoli vastaa Espanjan kuningaskunnan väliintulosta aiheutuneista omista oikeudenkäyntikuluistaan.

32 Väliintulijat esittivät huomautuksensa 19.11.1999 päivätyllä kirjelmällä asiassa T-12/99 ja 28.1.2000 päivätyllä kirjelmällä asiassa T-63/99.

33 Kantaja otti kantaa näihin huomautuksiin 24.3.2000 päivätyllä kirjelmällä asiassa T-12/99 ja 7.4.2000 päivätyllä kirjelmällä asiassa T-63/99. Komissio ei ole ottanut kantaa näihin huomautuksiin.

34 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen laajennetun toisen jaoston puheenjohtaja yhdisti 10.4.2000 antamallaan määräyksellä asian osapuolia kuultuaan nämä asiat suullista käsittelyä ja tuomion antamista varten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 50 artiklan mukaisesti.

35 Edellä mainitun sulautuman osalta on tämän oikeudenkäyntimenettelyn kuluessa ilmennyt, että komissio aloitti 4.2.2000 päivätyllä kirjeellä virallisen menettelyn

saadakseen Saksan hallitukselta tietoja tähän sulautumaan mahdollisesti liittyvistä tuista.

36 Tässä kirjeessä, joka on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* 8.4.2000 (EYVL C 101, s. 3) ja joka on muodoltaan EHTY:n perustamissopimuksen 88 artiklan mukainen ilmoitus, komissio toteaa, että Saksan hallitus on toimittanut sille tietoja suunnitellusta Saarbergwerken yksityistämisestä: esimerkiksi Roland Berger & Partner GmbH -nimisen yhtiön tekemän yhteenvedon tammikuussa 1996 laaditusta selvityksestä, sen maaliskuussa 1996 tekemän arvioinnin ja 9.6.1998 tekemän suppean selvityksen. Maaliskuussa 1996 tehdystä arvioinnista ilmenee, että Saarbergwerken ja RAG:n kivihiilitoimintojen yhdistämisestä saatavat säästöt voivat olla pitkällä aikavälillä keskimäärin 25—40 miljoonaa DEM vuodessa.

37 Komissio korostaa tässä kirjeessä, että Saksan hallituksen toimittamissa tiedoissa ei ollut arvioitu Saarbergwerken "valkeiden toimialojen" (muut kuin hiilialan toiminnot eli kaikki toiminnot, jotka eivät liity Saksan kivihiiliteollisuuteen) arvoa. Komissio katsoo kuitenkin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa 25.1.1999 nostetussa kanteessa (asia T-29/99) eräs toinen kantaja, VASA Energy -niminen yhtiö, toimitti Roland Berger and Partner GmbH -nimisen yhtiön tammikuussa 1996 laatimasta selvityksestä, joka koski Saarbergwerken uudelleenjärjestelyn mahdollisuutta, osan, joka oli esitetty Saksan viranomaisille mutta jota nämä eivät olleet toimittaneet komissiolle ja jossa "valkeiden toimialojen" arvoksi arvioitiin noin 1 miljardi Saksan markkaa.

38 Komissio katsoo, että Saarbergwerken yksityistämiseen voidaan katsoa liittyvän RAG:lle myönnetty 1 miljardin DEM:n suuruinen ilmoittamatta jätetty tuki. Tämän vuoksi komissio pyysi Saksan liittotasavaltaa toimittamaan sille useita asiakirjoja ja pyysi muita jäsenvaltioita ja osapuolia, joita asia koskee, esittämään sille huomautuksensa tästä kysymyksestä.

39 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (laajennettu toinen jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja työjärjestyksen 64 artiklan mukaisena prosessinjohtotoimenpiteenä pyysi asianosaisia vastaamaan tiettyihin kysymyksiin kirjallisesti ennen suullista käsittelyä. Asianosaiset noudattivat tätä pyyntöä.

Asianosaisten vaatimukset

40 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin:

— kumoaa riidanalaiset päätökset,

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja

— velvoittaa RAG:n ja Saksan liittotasavallan korvaamaan niiden väliintulosta kantajalle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

41 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin:

— hylkää kanteet ja

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

42 RAG vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin:

— jättää kanteet tutkimatta tai toissijaisesti hylkää ne perusteettomina,

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, RAG:lle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut mukaan lukien.

43 Saksan liittotasavalta vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkää kanteet ja velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Kanteiden tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten ja muiden osapuolien väitteet ja niiden perustelut

44 RAG ja Saksan liittotasavalta väittävät, ettei kanteita voida tutkia, koska kantaja ei ole osoittanut, että sillä olisi laillista intressiä riitauttaa riidanalaisilla päätöksillä hyväksytyt tuet. Kantaja ei ole RAG:n nykyinen tai edes mahdollinen kilpailija. Yhdistyneen kuningaskunnan ulkopuolelle suuntautuvista kantajan hiilitoimituksista aiheutuvat lopulliset kustannukset ovat jatkuvasti markkina-

hintoja huomattavasti suuremmat, kun taas yhteisön ulkopuolisilla tuottajilla on kantajaan verrattuna huomattavasti alhaisemmat tuotantokustannukset. Näin ollen kantajalla ei ole todellisia mahdollisuuksia viedä hiiltä Yhdistyneestä kuningaskunnasta Saksaan tai muuallekaan.

45 Väliintulijat lisäävät, että kantajan vaikeudet löytää markkinoita hiilelleen eivät mitenkään liity mihinkään Saksan teollisuudelle myönnettyyn tukeen. Saksan tukien poistaminen ja tästä aiheutuva saksalaisen hiilen tarjonnan vähentyminen ei johtaisi siihen, että kantaja voisi saavuttaa tavoittelemansa päämäärän eli voisi myydä hiiltä Saksaan, kun otetaan huomioon se, ettei kantaja ole kilpailukykyinen.

46 Komissio katsoo, että on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä arvioida, voidaanko kanteet tutkia. Komissio toteaa, että Saksan tukijärjestelmän poistamisen jälkeenkin kantaja kohtaisi toisen ylitsepääsemättömän esteen eli sen, että maailmanmarkkinahinnoilla myytävää kivihiiltä on tarjolla liikaa. Komissio viittaa Eurostatin julkaisemiin lukuihin ja korostaa, että Saksan markkinoita ei ole mitenkään suljettu ulkomaiselta kilpailukykyiseen hintaan myytävältä hiileltä. Sen seurauksena, että Saksan tuonti kasvoi 84 prosentilla vuodesta 1993 vuoteen 1998, Saksasta on tullut yhteisön suurin hiilen tuoja.

47 Kantaja toteaa, ettei voida vakavasti epäillä sitä, etteivätkö riidanalaiset päätökset "koske" sitä EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetulla tavalla. Sen tavanomaista toimintaa on hiilen tuottaminen ja hiilen myyminen teollisuuskäyttäjille. Se kilpailee siis riidanalaisten tukien saajien kanssa, varsinkin kun näiden tukien myöntäminen ja hyväksyminen vaikuttaa sen mahdollisuuksiin myydä hiiltä Saksaan ja myydä hiiltä sen perinteisillä markkinoilla eli Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

48 Kantajan mukaan EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan toisessa kohdassa ei edellytetä, että yrityksen olisi oltava tuensaajana olevan yrityksen välitön ja

todellinen kilpailija, jotta päätös, jolla tämä tuki hyväksytään, "koskisi" sitä. Vaikka yhteisöjen tuomioistuin totesi yhdistetyissä asioissa 24/58 ja 34/58, Chambre syndicale de la sidérurgie de l'Est de la France ym. vastaan korkea viranomainen, 15.7.1960 antamassaan tuomiossa (Kok. 1960, s. 573, 598) ja asiassa 30/59, De gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg vastaan korkea viranomainen, 23.2.1961 antamassaan tuomiossa (Kok. 1961, s. 1, 35; Kok. Ep. I, s. 69), että tällaista kilpailua on olemassa, sitä arvioitiin ainoastaan näiden kahden asian tosiseikkojen valossa.

49 Kantaja myöntää, että maailmanmarkkinahintojen romahtaminen vuodesta 1998 lähtien vaikeuttaa sen kilpailutilannetta kansainvälisillä markkinoilla, mutta korostaa, että se jatkaa kustannustensa asteittaista ja huomattavaa vähentämistä. Kivihiilen hinta oli kuitenkin noussut vuoden 1999 alhaisesta tasosta noin 48 prosenttia lokakuuhun 2000 mennessä. Lisäksi kantajan hiili on peräisin eri alueilta, joilla on erilaiset tuotantokustannukset. Osa kantajan kivihiilituotannosta on kantajan mukaan todella kilpailukykyistä kansainvälisillä markkinoilla.

50 Kantaja lisää, että se on osallistunut riidanalaisten tukien hyväksymiseen johtaneeseen hallinnolliseen menettelyyn, kun se on tehnyt komissiolle kantelut 1.5. ja 5.5.1998. Lisäksi kantaja on mainittu nimenomaisesti vuotta 1998 koskevan päätöksen I kohdan viimeisessä perustelukappaleessa.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

51 Aluksi on todettava, ettei se, että ainoastaan väliintulijat ovat riitauttaneet kanteiden tutkittavaksi ottamisen, kun taas vastaaja jättää asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen harkintaan, estä ensimmäisen oikeusasteen tuo-

mioistuinta tutkimasta viran puolesta työjärjestyksen 113 artiklan nojalla esiin tuotua kysymystä kanteiden tutkittavaksi ottamisesta (asia C-313/90, CIRFS ym. v. komissio, tuomio 24.3.1993, Kok. 1993, s. I-1125, 19—23 kohta ja asia T-11/95, BP Chemicals v. komissio, tuomio 15.9.1998, Kok. 1998, s. II-3235, 86 ja 87 kohta).

52 On myös huomautettava, että EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan toisen kohdan mukaan yritykset voivat nostaa kumoamiskanteen yksittäisistä päätöksistä, jotka "koskevat" niitä. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä mainitussa asiassa Chambre syndicale de la sidérurgie de l'Est de la France ym. vastaan korkea viranomainen antamassaan tuomiossa (Kok. 1960, s. 598), yhdistetyissä asioissa 172/83 ja 226/83, Hoogovens Groep vastaan komissio, 19.9.1985 antamassaan tuomiossa (Kok. 1985, s. 2831, 14 ja 15 kohta) ja asiassa 236/86, Dillinger Hüttenwerke vastaan komissio, 6.7.1988 antamassaan tuomiossa (Kok. 1988, s. 3761, 8 kohta), komission päätös, jolla hyväksytään tietylle yritykselle myönnetyt edut, koskee toista yritystä kyseisessä määräyksessä tarkoitetulla tavalla, jos yritykset ovat toistensa kilpailijoita.

53 Sen arvioimisesta, milloin päätös "koskee" yritystä siksi, että se on toisen yrityksen kilpailija, on huomautettava, että EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan toisessa kohdassa määrätyt tutkittavaksi ottamisen edellytykset eivät ole yhtä ankaria kuin EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan toisen kohdan (josta on muutettuna tullut EY 230 artiklan toinen kohta) nojalla nostetun kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeussubjektien asiavaltuutta koskevia EHTY:n perustamissopimuksen määräyksiä on tulkittava laajasti, jotta taataan yksityisten oikeusturva (asia 66/76, CFDT v. neuvosto, tuomio 17.2.1977, Kok. 1977, s. 305, 8 kohta; Kok. Ep. III, s. 321 ja asia C-399/95 R, Saksa v. komissio, yhteisöjen tuomioistuimen presidentin määräys 3.5.1996, Kok. 1996, s. I-2441, 45 kohta).

54 Toisaalta vakiintuneessa oikeuskäytännössä on erityisesti valtiontukia koskevien EHTY:n perustamissopimuksen määräysten osalta todettu, että tämän sopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tuet kielletään yleisesti, ankarasti ja ehdottomasti jopa siten, ettei ole tarpeen tutkia, aiheutuuko kilpailuolosuhteille

todellisuudessa vahinkoa tai voivatko ne vaarantua, jotta voitaisiin todeta, että tuki ei sovellu yhteismarkkinoille. Tämä kielto ei edellytä, että tuki vääristäisi tai uhkaisi vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa (asia C-111/99 P, Lech-Stahlwerke v. komissio, määräys 25.1.2001, Kok. 2001, s. I-727 ja yhdistetyt asiat T-129/95, T-2/96 ja T-97/96, Neue Maxhütte Stahlwerke ja Lech-Stahlwerke v. komissio, tuomio 21.1.1999, Kok. 1999, s. II-17, 98 ja 99 kohta).

55 On lisättävä, että EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohta ei sisällä de minimis -sääntöä, jonka nojalla kyseinen kielto ei koskisi tukia, jotka aiheuttavat vähämerkityksellisen kilpailun vääristymän (edellä mainittu asia Lech-Stahlwerke v. komissio, määräyksen 41 kohta ja edellä mainittu asia Neue Maxhütte Stahlwerke ja Lech-Stahlwerke v. komissio, tuomion 147 kohta). Säännöstössä, jonka perusteella käsiteltävänä olevassa asiassa riidanalaiset päätökset on tehty EHTY:n perustamissopimuksen alalla, ei ole myöskään sellaista de minimis -sääntöä, joka on EY:n perustamissopimuksen valtiontukijärjestelmän osalta annettu komission tiedonannossa 96/C 68/06 (EYVL 1996, C 68, s. 9).

56 Tästä seuraa, että sellaisen kanteen tutkittavaksi ottaminen, jonka yhteisössä toimiva hiilialan yritys on nostanut EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan toisen kohdan nojalla, ja jossa väitetään, että EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohtaa on rikottu ja joka on nostettu komission päätöksestä, jolla hyväksytään toiselle yhteisössä toimivalle hiilialan yritykselle myönnetty tuki, ei voi riippua todellisen tai mahdollisen kilpailutilanteen toteennäyttämisestä. Kun otetaan huomioon edellä mainitut EHTY-järjestelmän erityispiirteet, on riittävää osoittaa sellaisten seikkojen olemassaolo, joiden perusteella voidaan päätellä, ettei ole mahdotonta, että kyseessä olevat yritykset kilpailisivat keskenään.

57 Komissio on myöntänyt, että Saksan ja Ison-Britannian hiiliteollisuuden välillä vallitsee jonkinlainen kilpailutilanne. Komissio velvoitti riidanalaisissa päätöksissä Saksan huolehtimaan siitä, että riidanalainen tuki "ei vääristä kilpailua

eikä johda yhteisössä syrjintään kivihiilen tuottajien — — välillä" (vuotta 1998 koskevan päätöksen VIII kohdan toinen perustelukappale ja vuotta 1999 koskevan päätöksen VI kohdan toinen perustelukappale).

58 Saksan tuesta yrityksille Sophia Jacoba GmbH ja Preussag Anthrazit GmbH vuosina 1996 ja 1997 29 päivänä heinäkuuta 1998 annettu komission päätös 1999/184/EHTY (EYVL 1999, L 60, s. 74) osoittaa, että tällainen yhteisön sisäinen kauppa on todellakin mahdollista, koska kyseiset saksalaiset hiilialan yritykset olivat käyttäneet valtiontukea hintojensa alentamiseen ja hiilen myymiseen Ison-Britannian markkinoilla. Vaikka komissio ja väliintulijat ovat vastauksessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämään kysymykseen todenneet, että kyseinen päätös koskee erikoishiiltä, antrasiittisoraa, jota kantaja ei ole koskaan tuottanut, ja että kyseisenä aikana RAG oli päättänyt keskeyttää saksalaisen hiilen viennin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, riittää, kun todetaan, että kyse on vapaista liiketaloudellisista valinnoista, jotka tehdään senhetkisten taloudellisten intressien perusteella ja joita voidaan muuttaa, jos valintojen taustalla olevat tekijät muuttuvat. Mikään ei näin ollen estä sitä, että kantajaa koskeva yhteisön sisäinen kauppa voisi alkaa uudelleen.

59 On riidatonta, että käsiteltävänä olevassa asiassa kantaja teki 5.5.1998 komissiolle kantelun, jossa se mainitsi Saksan hiiliteollisuuden hyväksi myönnettyjä valtiontukia, jotka koskivat vuosia 1997, "1998 ja sitä seuraavia vuosia" ja jotka oli siis myönnetty riidanalaisten päätösten kattamalla ajanjaksolla, ja erityisesti tuet, joiden se väitti liittyvän sulautumaan. Kantaja oli näin ollen aktiivisesti mukana kyseisiä päätöksiä koskevassa komission hallinnollisessa menettelyssä. Näissä päätöksissä ei kuitenkaan hyväksytty kantajan kantelussaan esittämiä väitteitä.

60 Edellä esitetystä seuraa, että riidanalaiset päätökset koskevat kantajaa EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetulla tavalla.

61 Näin ollen kanteet on tutkittava.

Niiden vaatimusten tutkiminen, joilla riitautetaan muutetun suunnitelman hyväksyminen

62 RAG:n mukaan kantaja ei voi riitauttaa riidanalaisia päätöksiä siltä osin kuin niissä hyväksytään alkuperäisen suunnitelman muutos. EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan toisessa kohdassa sallitaan kumoamiskanne ainoastaan, jos se nostetaan "päätöksistä" tai "suosituksista", kun taas komission säännöstön 8 artiklan 3 ja 4 kohdan nojalla antamilla lausunnoilla jäsenvaltioiden toimittamista suunnitelmista ei ole sitovaa vaikutusta, vaan ne ovat varsinaisiin tukitoimiin nähden ainoastaan valmistelevia toimia. Kumoamiskannetta ei voida nostaa puhtaasti valmistelevista toimista. RAG:n mukaan kantajalla ei myöskään ole laillista intressiä riitauttaa suunnitelmaan tehtyä muutosta. Muutetun suunnitelman mukaan kokonaistuotantoa vähennetään enemmän kuin alkuperäisen suunnitelman mukaan. Näin ollen muutettu suunnitelma voi ainoastaan parantaa kantajan mahdollisuuksia myydä hiiltä Saksaan.

63 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on vain todettava, että kantajan esittämät kumoamisvaatimukset koskevat riidanalaisia päätöksiä eivätkä komission muutetusta suunnitelmasta antamaa myönteistä lausuntoa, joka esiintyy ainoastaan vuotta 1998 koskevan päätöksen perustelukappaleissa. RAG:n oikeudenkäyntiväite on näin ollen hylättävä.

64 Siltä osin kuin RAG riitauttaa kantajan laillisen intressin nostaa kanne kyseisestä myönteisestä lausunnosta sillä perusteella, että muutettu suunnitelma on todellisuudessa kantajalle myönteinen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että käsiteltävänä olevissa kanteissa riitautettujen tukien on säännöstön 9 artik-

lan 6 kohdan mukaan oltava sen suunnitelman mukaisia, josta komissio on antanut säännöstön 8 artiklan edellytysten mukaisen myönteisen lausunnon. Kantaja voi näin ollen lainvastaisuusväitteen muodossa esittää perusteen, jolla pyritään kumoamaan muutetun suunnitelman hyväksyminen (asia 9/56, Meroni v. korkea viranomainen, tuomio 13.6.1958, Kok. 1958, s. 9, 26, 27; Kok. Ep. I, s. 21).

Aineellinen kysymys

65 Kantaja vetoaa kanteidensa tueksi useaan kanneperusteeseen, joista monet koskevat molempia kanteita ja joista osa on esitetty jo asiassa T-110/98, RJB Mining vastaan komissio, jonka asianosaiset olivat samat kuin tässä asiassa ja jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi 9.9.1999 välituomion (Kok. 1999, s. II-2585; jäljempänä välituomio) ja 25.7.2000 määräyksen (Kok. 2000, s. II-2971; jäljempänä 25.7.2000 annettu määräys). Viimeksi mainitut kanneperusteet on syytä tutkia ensin.

Kanneperuste, joka koskee sitä, ettei komissiolla ole toimivaltaa hyväksyä jo myönnettyjä tukia vuotta 1998 koskevassa päätöksessä

66 Kantaja huomauttaa, että komission 2.12.1998 hyväksymät tuet oli myönnetty tuensaajayrityksille jo ennen niiden hyväksymistä, ja katsoo, että säännöstön mukaan jo myönnettyjä tukia ei voida hyväksyä takautuvasti. Yhteisön kivihiiliteollisuudelle myönnettävien tukien hyväksymisjärjestelmässä hyväksyntä annetaan etukäteen. Näin ollen komissiolla ei kantajan mukaan ollut toimivaltaa tehdä riidanalaista päätöstä.

67 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa, että samankaltainen kanneperuste, joka on esitetty siinä yhteydessä, kun komissio hyväksyi tuet Saksan kivihiiliteollisuudelle vuodeksi 1997, on hylätty välituomiolla (63—83 kohta). Kyseisessä tuomiossa esitetyillä perusteilla myös tämä kanneperuste on hylättävä.

68 Säännöstössä komissiota ei kielletä tutkimasta tukisuunnitelman soveltuvuutta yhteismarkkinoille vain sen vuoksi, että tästä suunnitelmasta ilmoittanut jäsenvaltio on jo maksanut tuen odottamatta ennakkolupaa. Säännöstön 9 artiklan 5 kohta, jossa liian aikaisin maksetun tuen palauttamisen edellytykseksi säädetään se, että komissio on tehnyt kieltävän päätöksen, päinvastoin tarkoittaa väistämättä sitä, että komissio voi hyväksyä tuen tällaisessa tilanteessa. Yleisemmin ottaen säännöstön ja EY:n perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan (joista on muutettuna tullut EY 87 ja EY 88 artikla) mukaisen järjestelmän aineelliset ja prosessuaaliset säännökset ja määräykset eivät ole periaatteiltaan erilaisia, joten säännöstön säännöksiä ei ole perusteltua tulkita suhteessa EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohtaan suppeammin kuin EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 2 ja 3 kohtaa suhteessa 92 artiklan 1 kohtaan, kun on todettu, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komission on tutkittava jo maksettu tuki jälkikäteen 92 artiklan mukaisesti (ks. välituomion 77 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö).

69 Näin ollen on todettava, että komissiolla oli käsiteltävänä olevassa asiassa toimivalta hyväksyä jälkikäteen tuet, jotka oli maksettu ennen niiden hyväksymistä.

70 Samassa yhteydessä kantaja väitti ensimmäistä kertaa suullisessa käsittelyssä, että Saksan hallitus oli ilmoittanut vuodeksi 1998 suunnitelluista tuista komissiolle vasta 28.10.1997, vaikka säännöstön 9 artiklan 1 kohdan mukaan tämä ilmoitus olisi pitänyt tehdä viimeistään 30.9.1997. Kantaja viittaa yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-210/98 P, Salzgitter vastaan komissio, 13.7.2000 anta-

maan tuomioon (Kok. 2000, s. I-5843, 49—56 kohta), joka koskee terästeollisuudelle myönnettävää tukea koskevista yhteisön säännöistä 27 päivänä marraskuuta 1991 tehtyä komission päätöstä 3855/91/EHTY (EYVL L 362, s. 57; jäljempänä viides terästukisäännöstö), ja väittää, että kyseinen ilmoituksen tekemisen määräaika on preklusiivinen määräaika, jonka jälkeen ilmoitettuja tukisuunnitelmia komissio ei voi hyväksyä.

71 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että edellä mainitussa asiassa Salzgitter vastaan komissio annetun tuomion (56 kohta) mukaan yhteisöjen tuomioistuinten on otettava viran puolesta huomioon komission toimivallan puuttuminen. Näin ollen kantaja voi esittää tämän uuden väitteen.

72 Kyseinen asia Salzgitter vastaan komissio koski kuitenkin alueellisia investointitukia, joiden hyväksyminen viidennen terästukisäännöstön nojalla on poikkeuksellista ja jotka on poistettava viivytyksettä kolmen vuoden kuluessa, kun taas merkittävistä investointitukisuunnitelmista muut jäsenvaltiot antavat etukäteen lausuntonsa (julkisasiamies Jacobsin em. asiassa Salzgitter v. komissio esittämä ratkaisuehdotus, Kok. 2000, s. I-5845, 86—88 kohta). Kivihiilialan säännöstöllä ei kuitenkaan ole tällaisia erityispiirteitä, jotka edellyttäisivät samanlaista suppeaa tulkintaa kuin viidennen terästukisäännöstön yhteydessä edellytetään ilmoituksen tekemiselle asetetun määräajan osalta.

73 Lisäksi edellä mainitussa asiassa Salzgitter vastaan komissio riidanalaisesta tukisuunnitelmasta oli ilmoitettu noin viisi kuukautta viidennessä terästukisäännöstössä asetetun määräajan päättymisen jälkeen ja noin viisi viikkoa ennen sitä määräpäivää, johon mennessä päätös tukisuunnitelman hyväksymisestä voitiin tehdä; tämän päivän jälkeen sovelletaan jälleen EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan mukaista valtiontukien ehdotonta kieltoa. Sitä vastoin käsiteltävänä olevassa asiassa ilmoitus tehtiin vain neljä viikkoa liian myöhään. Ilmoituksen tekemistä seuraava ajanjakso, jolloin tuen hyväksymistä koskeva päätös voidaan tehdä, jatkuu vuoteen 2002 saakka.

74 On todettava, että komission toimivaltaa hyväksyä jo myönnetty tuki jälkikäteen perustellaan välituomiossa säännöstön sanamuodolla, tarkoituksella ja erityisellä luonteella. Välituomion 80 kohdassa katsotaan, että kivihiilituotannon alalle on vuodesta 1965 alkaen ollut tyypillistä, että yhteisön teollisuus tarvitsee pysyvää taloudellista tukea ja että teollisuudenala ei ole ollut rakenteellisesti kilpailukykyinen, kun taas terästuotannon alan — joka on erityisen altis kilpailutoiminnan häiriöille — valtiontukia koskevat puitesäännöt ovat ankarampia, minkä vuoksi viidettä terästukisäännöstöä koskevaa oikeuskäytäntöä ei voida sellaisenaan soveltaa kivihiilialaan.

75 Viidennellä terästukisäännöstöllä on perustettu valtiontukien hyväksymisjärjestelmä, joka on rajoittavampi kuin kivihiilialan valtiontukien hyväksymistä koskevalla säännöstöllä perustettu järjestelmä. Jälkimmäiselle, toisin kuin edelliselle, ovat tyypillisiä vuosittain toistuvat valtiontuet, joiden pitää lisäksi sisältyä monivuotisiin suunnitelmiin, jotka kattavat vuodet 1994—2002.

76 Kun otetaan huomioon Saksan kivihiiliteollisuuden rakenteellinen kilpailukyvyttömyys ja Saksan suunnitelma, joka ulottuu vuoteen 2002 saakka, oli näin ollen objektiivisesti tarkastellen odotettavissa, että Saksan hallitus ilmoittaa vuonna 1997 tuista, jotka koskevat vuotta 1998 ja vastaavat suuruudeltaan edellisenä vuonna ilmoitettuja tukia. Tällaista kivihiilialalle tyypillistä tilannetta voidaan verrata tilanteeseen, jonka yhteisöjen tuomioistuin totesi lailliseksi asiassa 214/83, Saksa vastaan komissio, 3.10.1985 antamassaan tuomiossa (Kok. 1985, s. 3053, 50 ja 51 kohta), joka koski terästeollisuudelle myönnettyjä tukia, joiden tarkka määrä ilmoitettiin hyväksyttäväksi määräajan päättymisen jälkeen.

77 Näissä olosuhteissa säännöstön 9 artiklan 1 kohdassa — jossa määräajaksi asetetaan joka vuoden syyskuun 30. päivä ja jossa sallitaan myös vaihtoehtoisesti ja joustavammin se, että tuista ilmoitetaan "kolme kuukautta ennen niiden voimaantuloa" — tarkoitettua ilmoituksen tekemiselle asetettua määräaikaa on

pidettävä pelkkänä ohjeellisena menettelyn määräaikana, jonka ylittyminen sinänsä ei vie komissiolta toimivaltaa hyväksyä tämän määräajan päättymisen jälkeen ilmoitettuja tukisuunnitelmia.

78 Näin ollen kanneperuste, joka perustuu edellä mainitussa asiassa Salzgitter vastaan komissio annettuun tuomioon, on hylättävä.

Kanneperusteet, jotka koskevat sitä, että komissio on arvioinut virheellisesti tuensaajana olevan yrityksen taloudellista elinkelpoisuutta koskevaa kriteeriä, ja perusteluvelvollisuuden laiminlyömistä tältä osin

79 Kantaja väittää, että komissio ei ole ottanut huomioon säännöstön 2 artiklan 1 kohtaa ja 3 artiklaa, joissa se velvoitetaan arvioimaan, onko toimintatukia saavilla yrityksillä todellisia mahdollisuuksia tulla taloudellisesti elinkelpoisiksi. Tästä velvoitteesta huolimatta komissio ei tutkinut, edellytetäänkö muutetussa suunnitelmassa sitä, että kyseessä olevien yritysten on voitava tulla taloudellisesti elinkelpoisiksi lähitulevaisuudessa. Kantajan mielestä yksikään kyseisistä yrityksistä ei voi koskaan tulla taloudellisesti elinkelpoiseksi. Näin ollen komissio on tehnyt tältä osin ilmeisen arviointivirheen. Komissio on kantajan mukaan myös laiminlyönyt perusteluvelvollisuutensa, koska riidanalaisissa päätöksissä ei lainkaan mainita tätä kysymystä.

80 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa tältä osin, että vastaavat kanneperusteet, jotka koskevat komission hyväksymiä tukia kivihiiliteollisuudelle vuonna 1997, on hylätty välituomiossa (97—116 kohta) ja 25.7.2000 annetussa määräyksessä (45 kohta). Kyseisessä tuomiossa ja määräyksessä mainituilla perusteilla myös käsiteltävänä olevassa asiassa esitetyt vastaavat väitteet on hylättävä.

81 Missään säännöstön säännöksessä ei todeta nimenomaisesti, että tuotantotukia voitaisiin myöntää ainoastaan yrityksille, joilla on todellisia mahdollisuuksia tulla taloudellisesti elinkelpoisiksi pitkällä aikavälillä, jolloin niiden on pystyttävä omin voimin kilpailemaan maailmanmarkkinoilla. Tämän asian kannalta merkityksellisissä säännöstön säännöksissä ei edellytetä, että tuotantotukia saavien yritysten olisi tietyn ennakolta määritetyn ajan kuluttua oltava taloudellisesti elinkelpoisia. Niissä edellytetään ainoastaan taloudellisen elinkelpoisuuden "parantumista"; tämä joustava muotoilu johtuu yhteisön kivihiiliteollisuuden rakenteellisesta kilpailukyvyttömyydestä, kun useimmat tämän alan yrityksistä eivät pysty kilpailemaan kolmansista maista peräisin olevan tuonnin kanssa. Tästä seuraa, että tietyn yrityksen taloudellisen elinkelpoisuuden paraneminen tarkoittaa väistämättä pelkästään sitä, että sen kannattamattomuuden ja kilpailukyvyttömyyden aste vähenee.

82 Koska kanneperuste, joka koskee säännöstön 2 artiklan 1 kohdan ja 3 artiklan rikkomista ja joka perustuu siihen, että riidanalaisia tukia saavilla yrityksillä ei ole mahdollisuuksia tulla taloudellisesti elinkelpoisiksi, on hylättävä, komissiolla ei ollut velvollisuutta lisätä riidanalaisiin päätöksiin erityisiä perusteluja siitä, voivatko tuensaajayritykset tulla jälleen taloudellisesti elinkelpoisiksi. Näin ollen myös perusteluvelvollisuuden laiminlyömistä koskeva kanneperuste on hylättävä.

Kanneperusteet, jotka koskevat sitä, että komissio on vuotta 1999 koskevassa päätöksessä arvioinut väärin tuotantokustannusten vähentämistä koskevaa kriteeriä, ja perusteluvelvollisuuden laiminlyömistä tältä osin

Kantajan väitteet

83 Kantaja väittää asiassa T-63/99 toimittamassaan vastauskirjelmässä, että välituomion valossa näyttää siltä, että komissio on tehnyt oikeudellisen virheen,

minkä vuoksi vuotta 1999 koskeva päätös on kumottava. Komissio on kantajan mukaan yhtäältä hyväksynyt toimintatuet pelkästään sillä perusteella, että tuotantokustannuksia on vähennetty. Pelkkää tuotantokustannusten vähentämistä koskeva kriteeri on välituomiossa (108 kohta) kuitenkin hylätty. Toisaalta komissio ei ollut tutkinut, kuinka paljon tuotantokustannuksia oli mahdollisesti vähennetty. Lisäksi komissio oli viitannut kaikkien kaivosyritysten keskimääräisiin tuotantokustannuksiin tutkimatta kunkin yrityksen tai kaivoksen erityistä tilannetta, kuten välituomiossa (111 kohta) edellytetään. Kantajan mukaan komissio ei ollut myöskään varmistanut, oliko välituomion 107 kohdassa mainittu kriteeri täyttynyt eli olivatko tuensaajayritykset vähentäneet sellaisen tuotantonsa kustannuksia, jota oli tuettu erityisesti sen myötä, että yritykset eivät ole aiemmin vähentäneet tuotantokustannuksiaan, eikä komissio ollut selvästikään tarkistanut Saksan toimittamia lukuja. Komissio oli lisäksi ottanut huomioon tekijän, jolla ei ole merkitystä, eli väitetyn tarpeen lieventää Saksan kivihiiliteollisuuden uudelleenjärjestelyn sosiaalisia ja alueellisia vaikutuksia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi kuitenkin välituomiossa (109 kohta), että toimintatukea ei voida perustella tällaisilla tekijöillä.

84 Komission mainitsemalla aikaisemmalla tuotantokustannusten vähentämisellä (vuoden 1992 hinnoista 8,2 prosenttia neljän vuoden aikana eli 2,05 prosenttia vuodessa) ei kantajan mukaan ole missään tapauksessa minkäänlaista merkitystä. Vuotta 1999 koskevassa päätöksessä ei ilmoiteta selvästi, mihin tämä 8,2 prosentin määrä perustuu, eikä siinä selvitetä tarkasti, kuinka komission edellä mainitun vähennysprosentin tueksi esittämät, hiilitonnin keskimääräisiä kustannuksia kuvaavat luvut 246 DEM ja 268 DEM on laskettu, koska komissio ei ole esittänyt inflaatiota koskevia lukuja. Joka tapauksessa 18 DEM:n vähennys neljässä vuodessa, jos oletetaan, että tämä luku pitää paikkansa, tarkoittaa ainoastaan 4,5 DEM:aa vuodessa. Kun saksalaisen kivihiilen kustannukset olivat 246 DEM ja maailmanmarkkinahinta oli noin 60 DEM vuonna 1999, tarvitaan ainakin 40 vuotta ennen kuin saksalaiset kivihiilikaivokset tulevat kilpailukykyisiksi, ja tällöin kaivokset olisi jo hyödynnetty loppuun. Tällaista kustannusten vähentämistä voidaan näin ollen pitää ainoastaan välituomiossa (106 kohta) tarkoitetulla tavalla symbolisena.

85 Kantaja lisää, että välituomiossa esitettyjen kriteerien valossa komission olisi pitänyt vuotta 1999 koskevassa päätöksessään ilmoittaa syyt, joiden perusteella

se katsoi, että tuotantokustannuksia oli vähennetty merkittävästi ja että niitä vähennetään edelleen kussakin kyseessä olevista yrityksistä. Komissio oli ainoastaan todennut, että tuotantokustannuksia oli vuodesta 1992 lähtien vähennetty 2,05 prosentilla vuodessa, ja se perustelee pelkästään tällä toteamuksella sitä, että se hyväksyy kyseessä olevat toimintatuet (vuotta 1999 koskevan päätöksen II kohdan neljäs perustelukappale). Lisäksi komissio otti huomioon kyseessä olevien yritysten keskimääräiset tuotantokustannukset eikä ilmoittanut, kuinka kukin kaivos erikseen tarkasteltuna oli vähentänyt merkittävästi tuotantokustannuksiaan. Kantajan mukaan ei voida hyväksyä sitä, että komissio hyväksyy kymmenelle kaivokselle myönnetyn tuen, kun ainoastaan yksi niistä on vähentänyt tuotantokustannuksiaan merkittävästi ja yhdeksän muuta eivät ole vähentäneet kustannuksiaan lainkaan, jolloin pelkän keskiarvon perusteella kustannukset näyttäisivät vähentyneen. Komission olisi myös pitänyt ilmoittaa tuotantokustannusten lähtötaso, jotta niihin olisi voitu tehdä inflaatiokorjaukset, ja huomioon otettu inflaatioaste.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

86 Kantaja, joka toteaa vastauskirjelmässään, ettei komissio ole vuotta 1999 koskevassa päätöksessään ottanut huomioon kustannusten vähentämistä koskevaa kriteeriä, toistaa väitteensä, jotka se esitti asiassa T-110/98 ensimmäistä kertaa 1.3.2000 päivätyssä kirjelmässään ja joita se ei esittänyt suoraan tai implisiittisesti tuossa asiassa nostamassaan kanteessa. Näitä vastauskirjelmässä esitettyjä väitteitä, joilla pyritään perustelemaan asiassa T-63/99 nostetun kanteen 4.2.14 kohtaa — joka on samankaltainen kuin asiassa T-12/99 nostetun kanteen 4.3.24 kohta ja lähes samanlainen kuin asiassa T-110/98 nostetun kanteen 4.5.7 kohta — on pidettävä yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuina uusina kanneperusteina syistä, jotka on jo esitetty asiassa T-110/98 25.7.2000 annetun määräyksen 23—40 kohdassa.

87 Asiassa T-63/99 nostetusta kanteesta ja erityisesti 3.2.17—3.2.19 kohdasta, 4.1.1 kohdan b alakohdasta ja 4.2.14—4.2.16 kohdasta ilmenee, että ainoa

näissä kohdissa tarkoitetun kanneperusteen tueksi esitetty väite, joka on tarpeeksi selvä ja täsmällinen, on väite, joka koskee sitä, että riidanalaisia tukia saavilla yrityksillä ei ole mahdollisuuksia tulla taloudellisesti elinkelpoisiksi. Tämä väite on kuitenkin hylätty perusteettomana (ks. edellä 80 ja 81 kohta).

88 Kanteen 4.2.14 kohdassa esiintyvän virkkeen, jonka mukaan pelkkä tuotantokustannusten vähentäminen ei riitä perusteluksi toimintatukien hyväksymiselle, ei pidä sen asiayhteys huomioon ottaen tulkita olevan erillinen väite, jolla ei ole yhteyttä väitteeseen siitä, etteivät kyseiset yritykset voi saavuttaa elinkelpoisuutta. Kun tässä virkkeessä kritisoidaan tuotantokustannusten vähentämistä koskevaa kriteeriä, tarkoituksena on pelkästään korostaa välttämättömyyttä tutkia, voiko tuensaajayritys tulla taloudellisesti elinkelpoiseksi. Kanteen 4.2.14 kohdan sisältö ei näin ollen muodosta edellä 80 ja 81 kohdassa hylätystä väitteestä erillistä väitettä.

89 Tämän vuoksi kantajan vastauskirjelmässään esittämät väitteet (ks. edellä 84 ja 85 kohta) ovat kanneperusteita, joita ei ole esitetty kanteessa suoraan eikä implisiittisesti ja jotka eivät liity läheisesti kanneperusteeseen, joka koskee sitä, että riidanalaisia tukia saavilla yrityksillä ei ole mahdollisuuksia tulla taloudellisesti elinkelpoisiksi. Niitä ei näin ollen voida pitää kyseisen kanneperusteen täydentämisenä. Kyseessä olevia kanneperusteita on siis pidettävä työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuina uusina kanneperusteina, joita ei voida tutkia. Kantaja olisi voinut aivan hyvin esittää ne jo kanteessaan. Näin ollen ei voida sallia sitä, että kantaja esittää ne ensimmäisen kerran vasta vastauskirjelmässään.

90 Perusteluvelvollisuuden laiminlyöntiä koskevan kanneperusteen osalta on mainittava 25.7.2000 annettu määräys, jonka 44—51 kohdassa esitetyt perustelut kattavat myös käsiteltävänä olevan asian.

91 Vaikka kantajaa ei voida estää vetoamasta perustelujen puutteellisuuteen ensimmäisen kerran vastauskirjelmässään, tässä yhteydessä esitetyssä perusteessa todellisuudessa ainoastaan toistetaan puutteellisten perustelujen näkökulmasta väitteet, jotka on esitetty aineellisia seikkoja koskevien kanneperusteiden tueksi ja joita ei edellä ole otettu tutkittavaksi. Kyseessä olevat väitteet eivät näin ollen koske sitä, ovatko riidanalaisen päätöksen perustelut riittäviä, vaan sitä, pitävätkö ne paikkansa.

92 On lisättävä, että komissio on maininnut riidanalaisessa päätöksessä (perusteluosan II kohta) useita seikkoja, joiden perusteella kantaja olisi voinut ajoissa riitauttaa tämän päätöksen laillisuuden niiden kohtien osalta, jotka kantaja on maininnut ensimmäisen kerran vastauskirjelmässä. Näin ollen myöskään perusteluvelvollisuuden laiminlyömistä koskevaa kanneperustetta ei voida tutkia.

Kanneperusteet, jotka koskevat sitä, että kaivostyöntekijöille maksettavaa lisää on virheellisesti pidetty toimintatukena, ja perusteluvelvollisuuden rikkomista tältä osin

Asianosaisten ja muiden osapuolten väitteet ja niiden perustelut

93 Kantaja huomauttaa, että kaivostyöntekijöille maksettavan lisän tavoitteena on innostaa ammattitaitoista työvoimaa työskentelemään kaivoksessa ja että komissio on hyväksynyt tällaisen tuen säännöstön 3 artiklan nojalla toimintatukena, ja toteaa, että riidanalaisissa päätöksissä mainitaan nimenomaisesti, että lisä "ei ole osa kaivosyritysten tuotantokustannuksia". Saksan valtio rahoittaa lisän ilmeisesti kokonaan eikä kaivosyrityksille aiheudu tästä lainkaan kustannuksia, minkä pitäisi lisätä näiden yritysten tuotantoa. Mikään ei kantajan mielestä osoita sitä, että yrityksen kustannukset kasvaisivat, jos Saksa ei maksaisi riidanalaista lisää.

94 Kantajan mukaan komission käyttämä kriteeri on virheellinen ja tekee tukijärjestelmästä järjettömän. Toimintatukien tarkoituksena on vähentää tuotantokustannuksia absoluuttisesti eikä lisätä tuotantoa markkinoilla, joilla tarjontaa on enemmän kuin kysyntää. Välitön kaivostyöntekijöille maksettava lisä ei voi kantajan mielestä parantaa yrityksen taloudellista elinkelpoisuutta eikä vähentää todellisia tuotantokustannuksia. Komission näkemyksen hyväksyminen merkitsisi sitä, että kaikkia käteismaksuja voitaisiin pitää toimintatukina.

95 Kantaja lisää, että arvioidessaan tätä lisää komissio viittaa säännöstön 2 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan, jolla pyritään minimoimaan uudelleenjärjestelyn sosiaalisia ja alueellisia vaikutuksia. Tässä säännöksessä mainitaan kuitenkin "tuotantoyksiköiden tuotannon kokonaisvaltaiseen tai osittaiseen vähentämiseen liittyvät" sosiaaliset ja alueelliset ongelmat. Komissio ei näin ollen voi kantajan mielestä vedota tähän säännökseen perustellakseen sellaisen toimenpiteen hyväksymistä, jonka tarkoituksena on lisätä tuotantoa.

96 Siltä osin kuin komissio vetoaa asiassa De gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg vastaan korkea viranomainen annettuun tuomioon (edellä 48 kohdassa mainittu asia, Kok. 1961, s. 50), kantaja väittää, että tässä tuomiossa ainoastaan kuvaillaan lisän vaikutuksia eikä siinä käsitellä kysymystä siitä, voidaanko tällainen lisä hyväksyä säännöstön nojalla. Kyseinen tuomio koski lisäksi vuoden 1959 aikaisia tapahtumia, jolloin kaivostyöläiset olisivat etsineet muualta paremmin palkattua työtä, jos heille ei olisi maksettu kyseistä lisää. Tämänhetkinen tilanne on kantajan mukaan täysin erilainen.

97 Kantaja katsoo asiassa T-63/99 toimittamassaan vastauskirjelmässä, että vaikka kaivostyöntekijöille maksettava lisä olisi kyseessä olevien yritysten tuotantokustannuksiin kuuluva maksu, komissio ei soveltanut oikein säännöstön 3 artiklaa. Komissio ei pohtinut, oliko lisän maksamisesta aiheutuva kustannusten vähentyminen merkittävä, eikä arvioinut sen vaikutusta eri yrityksiin. Riidanalaisissa päätöksissä komissio ainoastaan totesi, että tämä lisä "parantaa

hieman asianomaisten yritysten elinkelpoisuutta". Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että lisä voisi aiheuttaa tuotantokustannusten "merkittävän" vähentymisen.

98 Kantaja väittää lopuksi, että komissio ei ole selvittänyt riidanalaisten päätöstensä perusteluissa, kuinka kyseinen lisä, josta todettiin, että se "ei ole osa kivihiiltä tuottavien yritysten tuotantokustannuksia", täyttää säännöstön 3 artiklan 2 kohdan tavoitteen vähentää tuotantokustannuksia.

99 Komissio väittää, että riidanalaisista päätöksistä otettua lainausta, jonka mukaan kaivostyöntekijöille maksettava lisä "ei ole osa — — tuotantokustannuksia", käsitellään asiayhteytensä ulkopuolella. Koska valtio maksaa lisän kaivostyöntekijöiden tukena verovähennyksen muodossa, tästä aiheutuva nettopalkan lisä ei kuulu palkkakuluihin ja siis kaivosyritysten tuotantokustannuksiin. Jos näiden yritysten pitäisi maksaa suurempaa palkkaa kattaakseen nykyisin valtiontukena myönnetyn lisän, tämä kulu lisäisi niiden tuotantokustannuksia. Niiden olisi maksettava suurempia palkkoja tai ne menettäisivät ammattitaitoista työvoimaa, jota tarvitaan kaivosten mahdollisimman tehokkaan toiminnan takaamiseksi.

100 Väitteensä tueksi komissio viittaa edellä mainitussa asiassa De gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg vastaan korkea viranomainen annettuun tuomioon, jossa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että lisän vuoksi yrityksille ei synny kuluja, joita niille olisi väistämättä aiheutunut, jos lisää ei olisi.

101 RAG täsmentää, että säännöstön 3 artikla on pätevä peruste lisälle, joka hyväksytään erillään yleisestä toimintatuesta vain siksi, että se maksetaan eri muodossa eli suoraan kaivostyöntekijöille verovähennyksenä sen sijaan, että se maksettaisiin yrityksille.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

102 Aluksi on todettava, että kaivostyöntekijöille maksettavaa lisää, joka on otettu käyttöön vuonna 1956 parantamaan kaivostyöntekijöiden palkkatilannetta, ei ole — Saksan hallituksen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen pyynnöstä esittämien, Saksan tämän alan lainsäädäntöä koskevien täsmennysten mukaan — pidettävä veronalaisena tulona eikä sosiaaliturvavakuutusjärjestelmässä tarkoitettuna etuutena. Lisä maksetaan samaan aikaan palkan kanssa, ja työnantaja vähentää maksettavien lisien määrän palkasta maksettavasta ennakonpidätyksestä, jonka työnantaja hoitaa työntekijöidensä puolesta, ja maksaa verohallinnolle ainoastaan näin vähennetyn määrän. Työnantaja siis maksaa lisän ja vähentää sen palkasta maksettavista veroista, jotka työnantaja normaalisti maksaa; jos lisien määrä on suurempi kuin verojen määrä, veroviranomainen maksaa tämän erotuksen suoraan työnantajalle.

103 Vaikka kyseessä oleva lisä ei suoraan aiheuta kuluja kyseessä oleville kivihiiliyrityksille eikä sitä tämän vuoksi voida pitää tarkkaan ottaen niille aiheutuvana tuotantokustannuksena, tämä lisä liittyy objektiivisesti kyseisten yritysten tuotantokustannustekijään laajasti ottaen. Lisän myöntämistavasta koituva taloudellinen seuraus on sama kuin jos yritykset maksaisivat ensin työntekijöilleen vastaavan määrän, joka tämän jälkeen korvattaisiin niille muodollisesti toimintatukena noudattaen tämän alan toimintatukia koskevaa periaatetta eli tuotantokustannusten ja maailmanmarkkinahinnan välisen eron kattamista.

104 Tästä seuraa, että lisäjärjestelmällä ei kierretä säännöstössä perustettua toimintatukijärjestelmää. Näin ollen ei voida katsoa, että komissio olisi tehnyt

ilmeistä arviointivirhettä, kun se on arvioinut, että kyseessä oleva järjestelmä vastaa todellisuudessa toimintatukea.

105 Ei voida myöskään katsoa, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen, kun se on nojautunut lisän yhteydessä säännöstön 2 artiklan 1 kohdan toiseen luetelmakohtaan. Koska sosiaalisten ja alueellisten ongelmien huomioonottaminen ei ollut lisän hyväksymisen ainoa peruste, mikään ei estä komissiota vetoamasta muiden, varsinaiseen toimintatukijärjestelmään perustuvien seikkojen lisäksi näihin sosiaalisiin ja alueellisiin ongelmiin.

106 Siltä osin kuin kantaja väittää, että kyseinen lisä ei sellaisenaan auta vähentämään tuotantokustannuksia, on todettava, kuten komissio perustellusti katsoo, että vaikka se, voiko yritys saada toimintatukea, riippuu sen tuotantokustannusten vähentämisestä, tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että tämän tuen jokaisen osatekijän, kuten lisän, olisi edistettävä samaa tavoitetta. Tuotantokustannusten vähentäminen on tuen saamisen edellytys eikä sen tavoite.

107 Vaikka kantaja väittää, etteivät tuotantokustannukset ole vähentyneet "merkittävästi", tämä väite, joka perustuu välituomioon ja joka on esitetty ensimmäisen kerran kantajan vastauskirjelmässä, on jätettävä työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan nojalla tutkimatta (ks. edellä 87—89 kohta).

108 Perustelujen puutteellisuutta koskevasta kanneperusteesta on riittävää todeta, että riidanalaisissa päätöksissä on kummassakin kuusi luetelmakohtaa, joissa mainitaan kaivostyöntekijöille maksettavan lisän määrä, soveltamistapa ja vaikutukset. Näin ollen ei voida katsoa, että riidanalaisten päätösten perustelut olisivat tältä osin riittämättömät.

Kanneperusteet, jotka koskevat sitä, että komissio ei ole arvioinut tukien pienentämistä, ja perusteluvelvollisuuden laiminlyömistä tältä osin

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

109 Asiassa T-63/99 kantaja katsoo, että komissio on tehnyt ilmeisen virheen, kun se ei ole arvioinut, voidaanko tukia pienentää säännöstön 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti tuensaajayritysten tuotantokustannusten vähentämisen vuoksi. Säännöstön 9 artiklassa, luettuna yhdessä 2 artiklan 1 kohdan kanssa, komissio velvoitetaan varmistamaan, että kullekin yritykselle myönnettyjä tukia pienennetään vuosittain, tai ainakin toteamaan, että tukien jatkuva myöntäminen johtaa tällaiseen pienentämiseen. Tukien pienentämistä ei pidä arvioida vain sen perusteella, ovatko tuotantokustannukset vähentyneet. Koska toimintatuilla pyritään kattamaan tuotantokustannusten ja hiilen maailmanmarkkinahinnan välinen erotus, tuotantokustannusten vähentäminen vuosittain voi johtaa tukien lisäämiseen eikä pienenemiseen sellaisena aikana, jolloin hiilen maailmanmarkkinahinnat laskevat, kuten nykyään.

110 Kantajan mukaan komissio viittaa vuotta 1999 koskevassa päätöksessään (II kohdan neljännessä perustelukappaleessa) Saksan toimittamaan tietoon, jonka mukaan toimintatukia saavien kaivosten keskimääräisten kustannusten "pitäisi vuoden 1992 hinnoissa laskettuna olla vuonna 1999 todellisuudessa noin 8,2 prosenttia pienemmät kuin vuonna 1995". Vertailun vuoksi todettakoon, että Saksaan tuodun hiilen hinta oli kuitenkin laskenut 38,9 prosenttia vuodesta 1995 vuoden 1998 kolmanteen neljännekseen ulottuvalla ajanjaksolla. Tässä yhteydessä vain kahden prosentin kustannusten lasku suhteessa muuttumattomiin hintoihin ja noin yhden prosentin lasku suhteessa nykyisiin hintoihin ei vaikuta lainkaan yhteisöjen hiilialan kilpailukykyyn, minkä vuoksi sitä ei kantajan

mukaan pidä ottaa huomioon. Kantajan mukaan tukia ei voida pienentää sillä perusteella, että kustannuksia mahdollisesti vähennetään.

111 Kantaja täsmentää, että viime vuosien aikana mahdollisesti tapahtuneella saksalaiselle teollisuudelle myönnetyn toimintatuen pienentämisellä ei ole merkitystä. Toimintatuen pienentämistä oikein arvioitaessa on otettava huomioon tuotettua hiilitonnia kohti laskettujen kustannusten vähentäminen ja varmistettava, että *tämä vähentäminen* aiheuttaa tuen pienentämisen. Tukien pienentämiseen liittyviä lukuja ei pidä vääristellä ottamalla huomioon tuen kokonaismäärä, johon tuotannon määrän vähentymiskehitys ei vaikuta.

112 Kantaja viittaa vastauskirjelmässään välituomioon. Kuten tämän tuomion 111 kohdasta ilmenee, komission olisi tarkasteltava tuotantokustannusten merkittävää vähentämistä erillään hintojen vaihtelusta. Komission olisi myös varmistettava tuotantokustannusten vähentämisen ja maailmanmarkkinahintojen välistä suhdetta arvioimalla, voidaanko tukia pienentää tämän merkittävän vähentämisen perusteella. Tukien pienentäminen pitäisi ilmetä suhteessa nykyisiin hintoihin eikä suhteessa vuoden 1992 hintoihin. Niiden pienentämistä arvioitaessa saksalaisen hiilen todellisia tuotantokustannuksia on näin ollen tarkasteltava hiilen todellisen maailmanmarkkinahinnan perusteella.

113 Kantaja lisää, että säännöstössä ei sallita tukien pienentämisen yhteydessä sitä, että tukia lisättäisiin, jos maailmanmarkkinahinnat romahtavat. Jos hinnat romahtavat, vaaditaan tuotantokustannusten erityisen merkittävää vähentämistä, jotta tämä vähentäminen voisi johtaa tukien pienentämiseen. Vastakkainen päätelmä antaisi Saksan hallitukselle mahdollisuuden lisätä tukea silloin, kun kyseisten yritysten kilpailukyky heikkenee maailmanmarkkinoihin nähden.

114 Kantaja väittää lopuksi, että komission on vuotta 1999 koskevan päätöksen perusteluissa ilmoitettava päätelmänsä tukien pienentämisestä sen jälkeen, kun se on arvioinut tuotantokustannusten vähentämistä suhteessa maailmanmarkkinahintaan. Komissio ei kuitenkaan ole lainkaan ottanut kantaa tukien pienentämiseen. Riidanalaisessa päätöksessä ei ole yritetty arvioida tuotantokustannusten vähentämistä suhteessa hiilen maailmanmarkkinahinnan muutoksiin eikä todettu, että myönnettyjen tukien määrä täyttää tukien pienentämistä koskevan edellytyksen.

115 Komission mukaan tukia ei ole tarpeen pienentää, jos hiilen maailmanmarkkinahinnat ovat laskussa. Säännöstön järjestelmä perustuu kustannusten asteittaiseen vähentämiseen, joka on keino vähentää valtion tukea, muuttuivatpa tuontihinnat lyhyellä aikavälillä kuinka tahansa. Koska säännöstössä myönnetään, ettei yhteisön kivihiiliteollisuus ole kilpailukykyinen maailmanmarkkinoilla, millään ei voida perustella väitettä, jonka mukaan säännöstössä pidettäisiin riittävänä ainoastaan sellaisia kustannusten vähentämisiä, jotka toteutetaan samaan aikaan kun maailmanmarkkinahinnat muuttuvat.

116 Komissio toteaa, ettei välituomiota ole tulkittava siten, että siinä asetettaisiin toimintatuen hyväksymisen edellytykseksi se, että kustannuksia on vähennetty enemmän kuin maailmanmarkkinahinnat ovat pudonneet. Komission mukaan kyseisessä tuomiossa myönnetään, että yhteisön kivihiiliteollisuus ei ole rakenteellisesti kilpailukykyinen maailmanmarkkinoilla ja että kilpailukyvyn tavoitetta on vaikea määritellä (101 ja 103 kohta). Säännöstön 2 artiklan 1 kohdassa olevaa ilmaisua "kivihiilen maailmanmarkkinahinta huomioon ottaen" on näin ollen tulkittava siten, että siinä myönnetään se, että kustannuksia vähentämällä aikaansaatu kehitys kohti pitkän aikavälin elinkelpoisuutta on riippuvainen vaihtelusta maailmanmarkkinoilla ja että näistä vähennyksistä huolimatta tukien pienentämistavoite voi jäädä saavuttamatta siksi, että maailmanmarkkinahinnat laskevat enemmän.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

117 Aluksi on huomautettava, että toimintatuet on säännöstön 3 artiklan 1 kohdan mukaan tarkoitettu tuotantokustannusten ja maailmanmarkkinoiden myyntihinnan välisen eron kattamiseen. Säännöstön 3 artiklan 2 kohdan mukaan nämä tuet voidaan hyväksyä vain, jos tuensaajayritykset vähentävät tai ainakin pyrkivät vähentämään tuotantokustannuksiaan. Tältä osin säännöstön 2 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa säädetään, että "yksi tavoitteista" on "tukien pienentäminen" "kivihiilen maailmanmarkkinahinta huomioon ottaen".

118 Kantaja väittää kanteessaan näiden säännöstön säännösten perusteella, että toimintatukien pienentäminen on toteutettava absoluuttisina lukuina ja jatkuvasti vuodesta 1994 vuoteen 2002 riippumatta markkinaolosuhteista. Kantajan mukaan on järjetöntä hyväksyä yhtä aikaa tuotantokustannusten vähentäminen 8,2 prosentilla neljässä vuodessa ja siihen liittyvä tukien pienentäminen, vaikka maailmanmarkkinahinnat ovat samaan aikaan laskeneet 38,9 prosenttia. Kantajan mukaan tämän seurauksena tukia pitäisi lisätä eikä pienentää. Vaikka kantaja mainitsee tässä yhteydessä "tuotantokustannusten pienen vuosittaisen vähentämisen" (kanteen 4.2.18 kohta) ja viittaa riidanalaisessa päätöksessä mainittuun tuotantokustannusten vähentämiseen 8,2 prosentilla (kanteen 4.2.19 kohta), kantaja ei kuitenkaan riitauta tätä lukua sinänsä minkään konkreettisten seikkojen perusteella. Kantajan väite koskee näin ollen tiivistetysti lähinnä sitä, että komissio on hyväksynyt kustannusten prosentuaalisen vähentämisen, joka on alle 38,9 prosenttia.

119 On kuitenkin todettava, että tässä joustamattomassa väitteessä ei oteta huomioon taloudellista todellisuutta, eli yhteisön kivihiiliteollisuuden rakenteellista kannattamattomuutta, jonka valossa säännöstö on annettu ja joka olisi otettava huomioon säännöstön 2 artiklan 1 kohtaa tulkittaessa.

120 Tältä osin on todettava, että koska toimintatukien tavoitteena on tuotantokustannusten ja maailmanmarkkinoiden myyntihinnan välisen eron kattaminen, tämän eron suuruus, joka määrää näin ollen tuen suuruuden, ei riipu pelkästään tuotantokustannusten vähentämisen määrästä vaan myös maailmanmarkkinahinnasta.

121 Koska yhteisön toimielimet, jäsenvaltiot tai kyseessä olevat yritykset eivät voi merkittävästi vaikuttaa viimeksi mainittuun tekijään, komissiota ei voida moittia siitä, että se on pitänyt tuotantokustannusten vähentämistä kivihiilialan tukien pienentämisen osalta painoarvoltaan merkityksellisimpänä tekijänä, koska sen seurauksena ja riippumatta maailmanmarkkinahintojen kehityksestä tukien määrä on väistämättä pienempi kuin jos tuotantokustannuksia ei olisi vähennetty. On myös lisättävä, että käsiteltävänä olevassa asiassa hyväksyttyjen tuotantotukien kokonaismäärä on todellisuudessa vähentynyt vuodesta 1997 vuoteen 1998 ja vuodesta 1998 vuoteen 1999. Kantajan väitettä ei voida näin ollen hyväksyä.

122 Sama koskee väitettä, jonka mukaan tukien pienentämisen pitäisi ilmetä suhteessa nykyisiin hintoihin. Säännöstön 3 artiklan 2 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden suunnitelmissa on esitettävä toimenpiteet "tuotantokustannusten vähentämispyrkimyksen edistämiseksi vuoden 1992 hintoihin", ja säännöstön 9 artiklan 6 kohdassa edellytetään, että komissio "arvioi suunniteltujen toimenpiteiden yhdenmukaisuutta suunnitelmien — — kanssa" ennen tuen hyväksymistä. Tästä seuraa, että tukien pienentäminen on laskettava suhteessa vuoden 1992 hintoihin.

123 Säännöstön säännökset eivät tue myöskään kantajan väitettä, jonka mukaan tukien pienentämistä olisi arvioitava ehdottomasti ja yksinomaan tonnia ja yritystä kohti myönnettävän tuen määrän perusteella. Kuten RAG korostaa, toimintatukea saavien yritysten on aina voitava lopettaa tiettyjen kaivosten toiminta

tai vähentää louhimista, jolloin vastaavasti sellainen hiilen tuotanto vähenee, jolle voidaan myöntää tukea. Rakenteellisesti kannattamattomien yritysten tuotannon tällainen vähentäminen on säännöstön tavoitteiden mukaista ja kompensoi riittävästi mahdollista tuen lisääntymistä tonnia kohti.

124 Vaikka kantaja väittää lopuksi sen, ettei tuotantokustannuksia ole vähennetty "merkittävästi", johtaneen väistämättä siihen, että tuet eivät ole pienentyneet riittävästi, tämä välituomioon perustuva väite, joka esitettiin ensimmäistä kertaa vastauskirjelmässä, on yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan mukaan jätettävä tutkimatta (ks. edellä 87—89 kohta). Tässä väitteessä kantaja ei enää totea, etteivät kustannusten vähennykset ole riittäviä maailmanmarkkinahintojen romahtamiseen nähden, vaan riitauttaa ensimmäistä kertaa Saksan kivihiiliteollisuuteen eli tämän teollisuuden taloudellisiin tosiasiatietoihin liittyvät luvut. Kyseessä on näin ollen kanteessa esitettyyn väitteeseen nähden uusi väite. Kantaja olisi aivan hyvin voinut perustella tällaista tosiasioihin perustuvaa väitettä jo kanteessaan.

125 Kanneperuste, joka koskee sitä, että tukia ei ole pienennetty, ja edellä mainittu uusi kanneperuste on näin ollen hylättävä.

126 Tästä seuraa perustelujen osalta, että komission ei tarvinnut ilmoittaa riidanalaisessa päätöksessä kantajan vaatimia tietoja, kun otetaan huomioon, että näitä seikkoja ei edellytetty säännöstössä ja että kantaja ei vedonnut niihin hallinnollisessa menettelyssä. Myös kanneperuste, joka koskee perusteluvelvollisuuden laiminlyömistä on näin ollen hylättävä.

Kanneperuste, joka koskee niiden komission velvoitteiden laiminlyömistä, jotka liittyvät alkuperäisen suunnitelman muutoksiin

127 On todettava, että kanneperuste, joka koskee niiden komission velvoitteiden laiminlyömistä, jotka liittyvät alkuperäisen suunnitelman muutoksiin, on esitetty asiassa T-12/99 ja toistettu asiassa T-63/99. Kantaja kuitenkin täsmentää, että viimeksi mainitun asian lopputulos riippuu kyseisen kanneperusteen osalta ensiksi mainitun asian ratkaisusta. Tämä kanneperuste jakautuu kahteen osaan.

Kanneperusteen ensimmäinen osa, joka koskee säännöstön 8 artiklan 4 kohdan rikkomista

— Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

128 Kantaja huomauttaa, että komissio on hyväksynyt alkuperäiseen suunnitelmaan tehdyt muutokset (ks. edellä 14 ja 15 kohta), ja väittää, että "ottamalla kantaa" suunnitelman muutokseen 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti komissio vaikuttaa kyseistä tukea saavien yritysten jokaisen kilpailijan oikeuksiin. Komission tässä asiassa antaman myönteisen päätöksen seurauksena tuet, jotka alkuperäisen suunnitelman mukaisesti myönnettyinä olisivat olleet lainvastaisia, voitiin maksaa laillisesti. Tämän vuoksi oikeusvarmuuden periaate edellyttää, että tällaisia muutoksia koskeva päätös on kyseisen toimenpiteen päätösosassa. Kantajan mukaan komissio ei voi ilmoittaa kantaansa suunnitelmaan tehdyistä muutoksista pelkällä niitä koskevalla maininnalla päätöksen perusteluosassa. Käsiteltävänä olevassa asiassa komissio ei kantajan mukaan tehnyt alkuperäisen suunnitelman muuttamisen suhteen mitään perustamissopimuksen 14 artiklan

mukaista lopullista hallinnollista toimenpidettä. Komission kannanotot vuotta 1998 koskevan päätöksen johdanto-osassa eivät ole mikään hallinnollinen toimenpide. Johdanto-osa ei ole päätös eikä lausunto.

129 Tältä osin kantaja vetoaa perustamissopimuksen 15 artiklan täytäntöönpanosta 7 päivänä syyskuuta 1960 tehtyyn korkean viranomaisen päätökseen N:o 22/60 (EYVL 1960, 61, s. 1248), jossa määritellään päätösten pakollinen muoto ja jonka 3 artiklassa säädetään, että päätökset ja lausunnot "sisältävät artikloita". Yksi tämän päätöksen päätavoitteista on velvoittaa komissio toimimaan selvästi ja yksiselitteisesti, esittämään perustelut jokaiselle toimenpiteelle ja esittämään pakottavat velvoitteet päätöksen päätösosassa. Komissio ei kuitenkaan esittänyt kantaansa suunnitelman muutoksista yhdessä vuotta 1998 koskevan päätöksen päätösosan artikloista.

130 Kantajan mukaan komission väite siitä, että muutettu suunnitelma on implisiittisesti hyväksytty, kun tukien määrä vuodelle 1998 on hyväksytty, on virheellinen. Vuotta 1998 koskevan päätöksen 1 artiklassa ei lainkaan viitata muutettuun suunnitelmaan, vaan siinä ainoastaan hyväksytään säännöstön 9 artiklan nojalla tietyt tuet vuodelle 1998. Lisäksi komission velvollisuus ottaa säännöstön 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti kantaa kaikkiin suunnitelman muutoksiin ei kantajan mukaan liity vuosittain myönnettävien tukien hyväksymiseen 9 artiklan nojalla.

131 Kantaja huomauttaa, että muutettu suunnitelma koskee kyseessä olevien yritysten uudelleenjärjestelyä vuoteen 2002 asti. Tämän vuoksi suunnitelma olisi tutkittava erikseen ja etukäteen, koska se muodostaa yleisen kehyksen, jonka puitteissa jokaista vuosittaista tuen myöntämistä tutkitaan. Pelkkä vuodelle 1998 myönnettävien tukien määrän hyväksyminen ei merkitse sitä, että komissio olisi "ottanut kantaa" suunnitelmaan, joka ulottuu myös vuosille 1999, 2000 ja 2001.

Koska kantaja halusi riitauttaa muutetun suunnitelman, muttei tiettyjä vuodelle 1998 myönnettyjä tukia, se ei voinut tehdä sitä riitauttamalla vuotta 1998 koskevan päätöksen 1 artiklan. Tämä osoittaa kantajan mielestä, että muutettua suunnitelmaa koskevaa päätöstä ja vuoden 1998 valtiontukia koskevaa päätöstä on käsiteltävä täysin erillään toisistaan.

132 Komissio vastaa, että se on "ottanut kantaa" suunnitelmaan tehtyihin muutoksiin säännöstön 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Saksan kivihiiliteollisuutta koskevan hyvin yksityiskohtaisen erittelyn jälkeen vuotta 1998 koskevan päätöksen perusteluosan III kohdan lopussa todetaan selvästi, että "edellä esitettyjen näkökohtien perusteella komissio katsoo, että Saksan esittämä [muutettu] suunnitelma on yhdenmukainen [säännöstössä] ilmaistujen päämäärien ja arviointiperusteiden kanssa". Näin ollen kun otetaan huomioon tämä yksiselitteinen muotoilu, riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa ilmaistu tukien hyväksyminen tarkoittaa väistämättä sen muutetun suunnitelman hyväksymistä, jonka toteuttamiseksi tuet on myönnetty vuodelle 1998.

133 Toisin kuin kantaja väittää, päätöksessä N:o 22/60 ei edellytetä, että varsinainen päätös sisältää artikloita. Päätöksen kohteena olevaa kysymystä ei tarvitse välttämättä esittää artiklassa, vaan se voidaan mainita muualla kyseessä olevassa toimessa. Lisäksi säännöstön 9 artiklan 6 kohdassa ainoastaan edellytetään, että komissio "arvioi suunniteltujen toimenpiteiden yhdenmukaisuutta 8 artiklan mukaisesti toimitettujen suunnitelmien ja 2 artiklassa esitettyjen päämäärien kanssa", minkä komissio on käsiteltävänä olevassa asiassa tehnyt.

134 Komissio lisää, että säännöstön 8 artiklan 3 kohdassa, joka koskee suunnitelmien hyväksymistä alun perin, säädetään ainoastaan, että komissio "antaa lausunnon" näistä suunnitelmista. Olisi yllättävää, että suunnitelman muuttamista koskevat muodollisuudet olisivat tiukempia kuin muodollisuudet, jotka koskevat suunnitelman hyväksymistä alun perin.

— Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

135 Aluksi on korostettava, että muutettu suunnitelma on olennainen osa oikeudellista kehystä, jonka puitteissa vuosittaiset tuet kivihiiliteollisuudelle on myönnettävä, ja että komission tälle suunnitelmalle antama myönteinen lausunto on perustana sille, että komissio hyväksyy tuet, jotka Saksa aikoo myöntää kyseessä olevalle alalle kunakin kyseisen suunnitelman kattamana vuonna. Tässä yhteydessä kantaja haluaa riitauttaa riidanalaisten päätösten laillisuuden, koska alkuperäisen suunnitelman muutos on hyväksytty muodollisesti virheellisellä tavalla.

136 Tältä osin säännöstön 8 ja 9 artiklassa komissiota ei velvoiteta tekemään aluksi yleistä päätöstä suunnitelman hyväksymisestä ja sen jälkeen yksittäistä päätöstä, jolla hyväksytään kyseisen yleisen päätöksen perusteella yhdelle suunnitelman kattamalle vuodelle suunnitellut tuet. Sitä vastoin säännöstön 9 artiklan 4 ja 5 kohdassa käytetään muodollisia käsitteitä "hyväksyntä", "lupa" ja "päätös" ainoastaan pelkkien vuosittaisten tukien osalta. Näiden tukien kehyksenä olevien suunnitelmien osalta komissio velvoitetaan 8 artiklassa antamaan "lausunto" niiden säännöstenmukaisuudesta (3 kohta) ja siinä tapauksessa, että suunnitelmaa muutetaan, "ottamaan kantaa" tähän muutokseen (4 kohta).

137 Käsiteltävänä olevassa asiassa on muutetun suunnitelman osalta täsmennettävä, että termiä "rule on", jota on käytetty säännöstön 8 artiklan 4 kohdan englanninkielisessä versiossa, ei ole tulkittava siten, että komission pitäisi tehdä lopullinen päätös. Ranskan- ("se prononcer"), saksan- ("Stellung nehmen"), italian- ("si pronunci") ja hollanninkieliset ("zich uitspreken") versiot osoittavat, ettei englanninkielinen versio ole merkitykseltään niin suppea. Jopa säännöstön 8 artiklan 3 kohdan, joka liittyy komission suorittamaan alkuperäisen suunnitelman arviointiin, englanninkielisessä versiossa käytetään termiä "give its opinion", mikä ei varmastikaan tarkoita "lopullisen päätöksen tekemistä". Olisi epäjohdonmukaista, että suunnitelman muuttamista koskevat muodollisuudet olisivat tiukempia kuin muodollisuudet, jotka koskevat suunnitelman hyväksymistä alun perin.

138 Käsiteltävänä olevassa asiassa T-12/99 riidanalaisen päätöksen perusteluosan II kohdassa mainitaan muutettu suunnitelma ja arvioidaan kaivos kaivokselta suunnitelmaan tehdyt muutokset. Perusteluosan III kohdassa komissio arvioi muutetussa suunnitelmassa mainittua tuotantokustannusten vähentämistä ja vertaa sitä alkuperäiseen suunnitelmaan. Myös tuotantomääriä ja työllisyyttä arvioidaan. Tämän kohdan lopussa todetaan, että "edellä esitettyjen näkökohtien perusteella komissio katsoo, että Saksan esittämä suunnitelma on yhdenmukainen [säännöstössä] ilmaistujen päämäärien ja arviointiperusteiden kanssa". Komissio on näin ollen ottanut säännöstön 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti kantaa suunnitelman muutokseen.

139 Siltä osin kuin kantaja väittää vielä, ettei talouden toimija, joka haluaa riitauttaa ainoastaan päätöksen perusteluosassa hyväksytyn muutetun suunnitelman muttei tämän päätöksen päätösosassa hyväksyttyjä tukia, voi tehdä sitä riitauttamalla päätöksen päätösosaa, on todettava, että komission suunnitelmasta antamalla lausunnolla, vaikka se esitettäisiin ainoastaan päätöksen perusteluosassa, voi kuitenkin olla sitovia oikeusvaikutuksia, jotka vaikuttavat tietyn talouden toimijan asemaan. Sen ratkaisemiseksi, onko tietyllä toimella tällaisia vaikutuksia, on tutkittava sen aineellista sisältöä (ks. yhdistetyt asiat T-125/97 ja T-127/97, Coca-Cola v. komissio, tuomio 22.3.2000, Kok. 2000, s. II-1733, 77—79 kohta). Käsiteltävänä olevassa asiassa ei kuitenkaan ole arvioitava, onko muutetun suunnitelman hyväksyminen vuotta 1998 koskevan päätöksen perusteluosassa toimi, joka voidaan riitauttaa erillisellä kanteella, koska kantaja ei ole esittänyt vaatimuksia tältä osin.

140 Tästä seuraa, että kanneperusteen ensimmäinen osa on todettava perusteettomaksi.

Kanneperusteen toinen osa, joka koskee suunnitelman muutosten arvioimista riittämättömin perustein

141 Tällä kanneperusteen osalla, joka on esitetty yhtä lailla molemmissa kanteissa, kantaja arvostelee komissiota siitä, ettei se ole ottanut huomioon Saksan kivihiiliteollisuudessa toteutettua sulautumaa (ks. edellä 19—27 kohta). Sitä on tutkittava yhdessä asiassa T-12/99 esitetyn erillisen kanneperusteen osan kanssa, joka koskee säännöstön 3 artiklan rikkomista sen vuoksi, ettei Saksan kivihiiliteollisuuden sulautumaa otettu huomioon.

— Asianosaisten ja muiden osapuolten väitteet ja niiden perustelut

142 Kantajan mukaan mainitut suunnitelman muutokset olivat epätäydellisiä, koska niissä ei viitattu edellä mainittuun sulautumaan, joka on yksi merkittävimmistä uudelleenjärjestelyistä Saksan kivihiiliteollisuudessa kautta aikojen. Riidanalaisissa päätöksissä käsiteltiin sulautuneita yrityksiä edelleen kutakin erikseen aivan kuin ne saisivat itsenäisesti valtiontukia. Komissio oli kuitenkin täysin tietoinen sulautumasta, koska se on hyväksynyt sen 29.7.1998 tekemällään päätöksellä. Komissio oli kantajan mukaan tietoinen myös huomattavista sulautumaan liittyvistä valtiontuista, koska Saksan hallitus on ilmoittanut sille niistä EHTY:n perustamissopimuksen 67 artiklan mukaisesti (ks. edellä 21 kohta).

143 Kantaja korostaa, että komission on säännöstön 3 artiklan 1 kohdan nojalla rajoitettava tuen hyväksyminen määrään, joka ei ylitä tuotantokustannusten ja seuraavana hiilen tuotantovuonna odotettavissa olevan tulon välistä eroa. Nämä kustannukset ja tämä tulo oli arvioitu viittaamatta sulautumaan tai säästöihin, joita väistämättä aiheutuu itsenäisten yritysten kustannusten yhdistämisestä. Komissio hyväksyi pelkästään Saksan hallituksen jo maksamat tuet. Kantajan mukaan komissio teki näin ollen ilmeisen arviointivirheen.

144 Tässä yhteydessä kantaja väitti kanteissaan, että Saksan hallituksen ilmoituksessa esitettiin seuraavien tukielementtien liittyvän sulautumaan:

— se, että Saksan hallitus ja Saarlandin osavaltio antoivat anteeksi RAG:n ja Saarbergwerken 4 miljardin DEM:n suuruisen velan,

— Saksan hallituksen myöntämä takaus RAG:n "valkeiden toimialojen" hiilitoimintaan myöntämälle vuotuiselle 200 miljoonan DEM:n suuruiselle ristiinsubventiolle,

— 2,5 miljardin DEM:n suuruinen tuki, joka oli sulautuman toteutumisen edellytys,

— Saarbergwerken myyminen RAG:lle 1 DEM:n hintaan, mikä tarkoittaa huomattavien omaisuuserien lahjoittamista.

Oikeudenkäyntimenettelyn aikana kantaja luopui väitteistään, joilla se riitautti riidanalaiset päätökset 4 miljardin DEM:n suuruisen velan anteeksiantamisen ja 2,5 miljardin DEM:n tuen osalta, mutta se pysytti väitteensä perusteluvelvollisuuden laiminlyömisestä tältä osin.

145 Kantaja totesi vastauksenaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin, että kyseisten tukien laillisuudella ei ole merkitystä käsiteltävinä olevissa oikeudenkäyntiasioissa. Niiden olemassaololla on kuitenkin merkitystä arvioitaessa saksalaisten hiilikaivosten tuotantokustannuksia.

146 Koska komissio ei viitannut sulautumaan tai edellä mainittuihin tukiin, kantaja katsoo, että riidanalaisia päätöksiä ei tietoisesti ole perustettu tosiasialliseen tilanteeseen. Tämän vuoksi komission riidanalaisissa päätöksissä hyväksymien tukien taloudellinen arviointi on väistämättä virheellinen.

147 Komission yritys ottaa joulukuussa 1998 kantaa muutettuun suunnitelmaan mainitsematta lainkaan vuonna 1998 tapahtunutta Saksan kivihiiliteollisuuden perustavanlaatuista uudelleenjärjestelyä osoittaa kantajan mukaan, kuinka järjetön sen yritys hyväksyä tuki jälkikäteen on. Koska tuet vuodelle 1998 oli jo maksettu, kun kyseistä vuotta koskeva päätös tehtiin, komissio ei voinut laillisesti arvioida tilannetta menneisyydessä tukien ilmoitushetkellä ottamatta huomioon merkittäviä muutoksia, jotka vaikuttavat väistämättä muutetussa suunnitelmassa ehdotettujen tukien laillisuuteen ja komission omaan taloudelliseen arviointiin.

148 Kantaja katsoo, että näissä olosuhteissa komissio on käyttänyt harkintavaltaansa väärin. Kantajan mukaan komissio päätti tietoisesti olla käsittelemättä sulautumaan liittyviä tukielementtejä komission osastojen sisäisten toimivaltariitojen vuoksi, jotka ovat väistämättä suosineet Saksan kivihiiliteollisuutta, koska tuet myönnettiin uudelle sulautuneelle yritykselle eikä muille tämän alan toimijoille. Kantajan mukaan komissio loukkasi vakavasti hyvän hallinnon periaatetta, mitä on pidettävä harkintavallan väärinkäyttönä.

149 Sulautuman huomioonottaminen olisi ollut sitäkin tärkeämpää, kun Saksan hallitus itsekin katsoo asiassa T-12/99 toimittamassa väliintulokirjelmässään, että

muutettu suunnitelma on tehty sulautuman perusteella ja että mahdolliset synergiaedut ja muut taloudelliset vaikutukset on jo otettu huomioon kunkin yrityksen suunnitelmissa.

150 Kantaja lisää, että sulautumien perustavanlaatuisena tavoitteena on vähentää kustannuksia tuotannon mittakaavaetujen avulla. Saksan hallitus myönsi itsekin EHTY:n perustamissopimuksen 67 artiklan mukaisessa ilmoituksessaan, että Ruhrin ja Saarlandin alueiden kaivosten yhteishallinto mahdollistaa "alueiden välisen järkeistämisen". Tuotantokustannusten vähentäminen yhteishallinnolla ja järkeistämisellä aiheuttaa kuitenkin sen, että näiden tuotantokustannusten ja maailmanmarkkinahinnan välinen ero pienenee. Tämä tuotantokustannusten vähentäminen hyödyttää jokaista kaivosta erikseen ja kaikkia yhdessä. Näin ollen komissio hyväksyi yksittäisten kaivosten tuotantokustannuksia koskevien virheellisten lukujen perusteella kantajan mielestä aivan liian suuria tukia. Koska komissio myönsi, ettei se ollut ottanut huomioon synergiaetuja, se ei ollut missään tapauksessa toteuttanut säännöstössä edellytettyä arviointia.

151 Komissio väittää, että edellä mainitulla yritysten sulautumalla ei ole merkitystä tutkittaessa sitä, ovatko riidanalaiset valtiontuet säännöstön 2—4 artiklan mukaisia, koska kyseinen tutkimus koskee kaivoksia eikä yrityksiä. Sillä, hyväksyikö komissio hiljattain sulautuneen yrityksen vai kolmen erillisen yrityksen saamat tuet, ei ole juurikaan merkitystä.

152 Komissio väittää, että kritiikki, jonka mukaan riidanalaisessa päätöksessä ei oteta huomioon sulautumasta aiheutuneita synergiaetuja, ei tee arviointia tuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille pätemättömäksi. Sulautuneet kivihiiliyritykset sijaitsevat erillisillä hiilikentillä, joten maantieteellinen etäisyys rajoittaa tuntuvasti synergiaetujen merkitystä. Jos sulautumasta aiheutuu todellisuudessa synergiaetuja, ne voivat vaikuttaa tuotantomääriin ja tuotantokustannuksiin, mutta vasta tietyn ajan jälkeen, eivätkä niiden vaikutukset tunnu välittömästi sen jälkeen, kun komissio on hyväksynyt sulautuman. Joka tapauksessa jos säännöstön 2—4 artiklan mukaisten tukien määriin vaikuttavat tekijät sulautuman

vuoksi muuttuisivat, Saksan hallituksen pitäisi riidanalaisen päätöksen 2 ja 3 artiklan mukaan vaatia perusteettomasti maksettujen määrien palauttamista.

153 Tässä yhteydessä RAG täsmentää, että vuoden 1998 tapahtumat eivät voineet vaikuttaa merkittävästi tuotantokustannuksiin 2.12.1998, kun komissio teki vuotta 1998 koskevan päätöksen. RAG sai Preussag Anthrazitin oikeudellisesti haltuunsa vasta 1.1.1999 eli riidanalaisten päätösten tekemisen jälkeen. Saarbergwerken ja RAG:n sulautuma tuli voimaan 1.10.1998. Näin ollen komissio pystyi päätöstä tehdessään ottamaan huomioon ainoastaan vuoden 1998 loka- ja marraskuussa syntyneet synergiaedut. Synergiaetuja olisi voinut lisäksi syntyä ainoastaan vähentämällä yleisiä kustannuksia, joilla ei RAG:n mukaan ole merkitystä kivihiilen tuotannon marginaalikustannusten kannalta.

154 Näiden kahden kuukauden aikana syntyneillä säästöillä ei RAG:n mukaan missään tapauksessa ole mitään tekemistä hyväksyttyjen tukien laillisuuden kanssa. Säännöstössä luodun ennakkohyväksyntää koskevan järjestelmän luonteeseen kuuluu, ettei tukien hyväksyminen edellytä todellisten tuotantokustannusten (mutta kylläkin arvioitujen kustannusten) tarkastamista. Todellisia tuotantokustannuksia voidaan tarkastella vasta jälkikäteen, kuten säännöstön 9 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään. Jos tässä jälkikäteen tehdyssä tarkastuksessa ilmenee, että kyseisen vuoden tuotantokustannukset olivat pienemmät kuin oli arvioitu (esimerkiksi sulautumasta aiheutuneiden synergiaetujen vuoksi) ja että myönnetty tuki oli näin ollen liian suuri, tuensaajan on maksettava ylimääräinen tuki takaisin.

155 RAG väittää, että koska komission velvollisuus tarkastaa tuotantokustannukset ennakolta on erittäin rajoitettu, tuen hyväksymistä ei pidä viivyttää liian pitkäkestoisella tutkimuksella. Muuten komission pitäisi yhdistää tutkimuksensa kaksi vaihetta — ennakkotutkimus kustannusarvion perusteella ja todellisuudessa maksetun tuen tutkiminen jälkikäteen — yhteen tarkastusmenettelyyn.

156 Saksan hallitus vahvistaa, että muutettu suunnitelma on tehty ennakoitavissa olleen sulautuman perusteella. Synergiaedut ja muut mahdolliset taloudelliset vaikutukset oli jo sisällytetty kutakin kyseessä olevaa yritystä koskevaan suunnitelmaan. Sulautuman yhteydessä ei Saksan hallituksen mukaan myönnetty mitään uutta tukea, josta ei olisi ilmoitettu.

157 Komissio lisää, että Saksan hallituksen alun perin ilmoittaessa vuodelle 1998 suunnitelluista tuista sulautumaa ei ollut vielä hyväksytty ja että Saksan hallituksen kyseiselle vuodelle myöntämien tukien osalta ilmoituksessa mainittiin tiedot erikseen kunkin yrityksen osalta. Komissio noudatti päätöksessään samaa jaottelua. Toimiminen toisella tavalla olisi vaikeuttanut päätöksen ymmärtämistä ja läpinäkyvyyttä erityisesti vertailtaessa vuotta 1998 koskevaa päätöstä aikaisempia vuosia koskevien päätösten kanssa.

— Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

158 Siltä osin kuin kantaja arvostelee komissiota harkintavallan väärinkäytöstä, kun komissio ei ole ottanut huomioon edellä mainitun sulautuman vaikutuksia tehdessään riidanalaisia päätöksiä, on riittävää huomauttaa, että oikeuskäytännön mukaan harkintavaltaa on käytetty väärin päätöstä tehtäessä ainoastaan silloin, kun objektiivisten, asiaankuuluvien ja yhtäpitävien seikkojen perusteella on selvää, että päätös on tehty muussa kuin päätöksessä esitetyssä tarkoituksessa (ks. esim. asia T-254/97, Fruchthandelsgesellschaft Chemnitz v. komissio, tuomio 28.9.1999, Kok. 1999, s. II-2743, 76 kohta ja tässä asiassa mainittu oikeuskäytäntö). Kantaja on kuitenkin ainoastaan maininnut komission sisäiset toimivaltariidat esittämättä tästä minkäänlaisia todisteita. Tämä kanneperuste on hylättävä, koska kantaja ei ole esittänyt sen tueksi objektiivisia, asiaankuuluvia ja yhtäpitäviä seikkoja.

159 Siltä osin kuin kantaja väittää komission tehneen ilmeisen arviointivirheen, kun se on hyväksynyt suunnitelmaan kuuluvat valtiontuet tutkimatta sitä, liittyikö

edellä mainittuun sulautumaan valtiontukia, joita ei ole ilmoitettu, on huomautettava aluksi, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on toteuttaessaan EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan ensimmäisen ja toisen luetelmakohdan mukaista valvontaa, joka koskee sen tutkittavana olevan komission päätöksen perusteena olevaa monitahoisten tosiseikkojen tai taloudellisten olosuhteiden arviointia, rajoituttava tutkimaan, onko komissio käyttänyt harkintavaltaa väärin taikka ilmeisesti jättänyt noudattamatta EHTY:n perustamissopimuksen määräyksiä tai sen soveltamista koskevaa oikeussääntöä; EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan käsitteellä "ilmeisesti" (patent) tarkoitetaan sitä, että oikeussääntöjen noudattamatta jättäminen on tietynasteista, siten että tämä noudattamatta jättäminen näyttää, perustamissopimuksen määräykset huomioon ottaen, johtuvan sitä tilannetta koskevasta ilmeisestä arviointivirheestä, jonka perusteella päätös on tehty (ks. asia 6/54, Alankomaat v. korkea viranomainen, tuomio 21.3.1955, Kok. 1955, s. 201 ja 225; yhdistetyt asiat 15/59 ja 29/59, Société métallurgique de Knutange v. korkea viranomainen, tuomio 12.2.1960, Kok. 1960, s. 11 ja 28 ja asia C-399/95 R, Saksa v. komissio, määräys 3.5.1996, Kok. 1996, s. I-2441, 61 ja 62 kohta). Tästä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa toteuttaman riidanalaisten päätösten valvonta rajoittuu edellä mainitusta oikeuskäytännöstä ilmeneviin seikkoihin.

160 Tämän jälkeen on huomautettava, että toimintatuet ja tuotannon vähentämistuki on säännöstön 3 artiklan 1 kohdan mukaan tarkoitettu "tuotantokustannusten ja [sopimuspuolten vapaasti keskenään maailmanmarkkinoiden edellytykset huomioon ottaen sopiman] myyntihinnan välisen eron kattamiseen." * Tästä seuraa, että kaikkien sellaisten taloudellisten seikkojen vuoksi, joiden seurauksena — kustannusten vähentymisen tai tulojen lisääntymisen vuoksi — ilmoitettu tuki on suurempi kuin kyseinen ero, kyseinen perussääntö ei enää koske vastaavaa tuen osaa, jota ei näin ollen voida hyväksyä toimintatukena tai tuotannon vähentämistukena säännöstön nojalla. Näin ollen tällaista tukea, joka ei kuulu säännöstön alaan, koskee periaatteessa EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan ehdoton kielto.

161 Seuraavaksi on todettava, että kyseisen perussäännön noudattamista valvotaan kahdella tavalla. Yhtäältä säännöstön 9 artiklan 1, 4 ja 6 kohdassa on perustettu suunniteltuja taloudellisia tukia koskeva ennakkovalvontajärjestelmä. Tällä järjestelmällä pyritään takaamaan säännöstön 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen

* Lainausta on korjattu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska päätöksen suomenkielinen versio on tältä osin virheellinen.

luetelmakohdan noudattaminen, jonka mukaan "tonneina ilmoitettu tuki ei saa tietyn yrityksen tai tuotantoyksikön osalta ylittää tuotantokustannusten ja seuraavana tuotantovuonna odotettavissa olevan tulon välistä eroa". Toisaalta säännöstön 9 artiklan 2 kohdassa on perustettu tosiasiallisesti maksettujen tukien jälkikäteisvalvontajärjestelmä, jossa jäsenvaltioiden on viimeistään joka vuoden syyskuun 30 päivänä annettava tiedoksi edellisen tuotantovuoden aikana tosiasiallisesti maksetun tuen määrät ja ilmoitettava alun perin tiedoksi annettuihin määriin mahdollisesti tehdyistä mukautuksista. Tämän järjestelmän tarkoituksena on varmistaa säännöstön 3 artiklan 1 kohdan toisen luetelmakohdan noudattaminen, jonka mukaan "tosiasiallisesti maksettua tukea mukautetaan vuosittain todellisten kustannusten ja tulojen perusteella viimeistään ennen sitä tuotantovuotta seuraavan tuotantovuoden loppua, jota varten tukea myönnettiin."

162 Kivihiiliteollisuudelle säännöstön järjestelmän ulkopuolella myönnettyjen valtiontukien osalta on todettava, että paitsi jos komissio on hyväksynyt ne suoraan EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisen luetelmakohdan perusteella tekemällään päätöksellä (ks. tältä osin asia T-37/97, Forges de Clabecq v. komissio, tuomio 25.3.1999, Kok. 1999, s. II-859, 79 kohta, josta tehty valitus on vireillä yhteisöjen tuomioistuimessa), ne kuuluvat yksinomaan EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan soveltamisalaan (asia T-239/94, EISA v. komissio, tuomio 24.10.1997, Kok. 1997, s. II-1839, 72 kohta). Komissio, jonka on varmistettava EHTY:n perustamissopimuksen tavoitteiden toteutuminen ja toteutettava sille uskottuja tehtäviä (EHTY:n perustamissopimuksen 8 artikla ja 14 artiklan ensimmäinen luetelmakohta), toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet kyseisen määräyksen vastaisesti myönnettyjen tukien suhteen. Komissio voi tehdä EHTY:n perustamissopimuksen 88 artiklan nojalla päätöksen, jossa todetaan jäsenyysvelvoitteiden rikkominen, ja se, ettei komissio mahdollisesti tee tällaista päätöstä, voidaan riitauttaa nostamalla laiminlyöntikanne EHTY:n perustamissopimuksen 35 artiklan nojalla.

163 On lisättävä, että erityisten säännösten puuttuessa EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan kieltoa sovelletaan itsenäisesti (ks. tämän periaatteen osalta asia C-128/92, Banks, tuomio 13.4.1994, Kok. 1994, I-1209, 11 kohta; EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan ja 67 artiklan suhteesta edellä 48 kohdassa mainittu asia De gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg v. korkea viranomainen, Kok. 1961, s. 47; EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan ja 95 artiklan suhteesta edellä

54 kohdassa mainittu asia Neue Maxhütte Stahlwerke ja Lech-Stahlwerke v. komissio, tuomion 148 kohta). Tällä määräyksellä on välitön oikeusvaikutus (julkisasiamies M. Fennellyn asiassa C-390/98, Banks, tekemän ratkaisuehdotuksen 36 kohta, asia vireillä yhteisöjen tuomioistuimessa). Tästä seuraa, että niin kauan kuin komissio ei ole tehnyt päätöstä 4 artiklan c alakohdan vastaisista tuista, yksityiset, jotka katsovat tukien aiheuttaneen itselleen vahinkoa, voivat nostaa kanteen kansallisissa tuomioistuimissa. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on huomauttanut asiassa C-301/99 P, Area Cova ym. vastaan neuvosto ja komissio, 1.2.2001 antamassaan määräyksessä (Kok. 2001, s. I-1005, 46 kohta), oikeussubjektien mahdollisuus vedota yhteisön oikeuden mukaisiin oikeuksiinsa kansallisissa tuomioistuimissa, jotka voivat määrätä välitoimia ja esittää mahdollisesti ennakkoratkaisupyynnön, on yhteisöjen oikeusturvajärjestelmän keskeisin piirre.

164 Koska käsiteltävänä olevassa asiassa riidanalaiset päätökset kuuluvat ainoastaan säännöstöllä perustetun ennakkovalvontajärjestelmän piiriin, on tutkittava, saiko komissio edellä mainittujen oikeussääntöjen mukaan jättää muutetun suunnitelman yhteydessä ilmoitettujen tukien ennakkovalvonnan ulkopuolelle sulautumaan liittyvät tuen osatekijät, kuten väitetyt valtiontuet ja sulautumasta aiheutuvat synergiaedut, vai onko komission valintaa jättää nämä seikat myöhemmän erillisen valvonnan varaan pidettävä ilmeisenä arviointivirheenä.

165 Tältä osin komission ja sen väitteitä tukevien väliintulijoiden periaatteellisessa väitteessä todetaan, että ennakkovalvonta koskee ainoastaan asianmukaisesti ilmoitettuja vuosittaisia tukisuunnitelmia, kun taas kaikki tästä normaalimenettelystä poikkeavat tapahtumat, kuten sulautumat, voidaan tutkia ainoastaan erillisessä menettelyssä, mahdollisesti jälkikäteisvalvonnassa, jossa verrataan ilmoitettujen tukien määrää todellisuudessa maksettujen tukien määrään.

166 Vaikka komissiolla on valvontaa harjoittaessaan harkintavaltaa (ks. edellä 159 kohta), komission ja väliintulijoiden periaatteellinen väite on kohtuuton. Koska tämän väitteen mukaan ennakkovalvontaan ei kuulu edes lainvastainen

tuki, jota ei ole ilmoitettu ja josta komissio on saanut varman tiedon ottaessaan kantaa säännöstön 3 ja 4 artiklan nojalla asianmukaisesti ilmoitettuihin tukisuunnitelmiin, tämän väitteen mukaisesti komissio voisi tietoisesti jättää tutkimatta, missä määrin lainvastainen tuki voi tuotantokustannuksia vähentämällä tai ennakoitavissa olevia tuloja lisäämällä pienentää "tuotantokustannusten ja seuraavana tuotantovuonna odotettavissa olevan tulon välistä eroa" säännöstön 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaisesti. Jos tällaisessa tilanteessa odotettaisiin valvonnan myöhempää vaihetta, lainvastaista tukea saava yritys hyötyisi säännöstön vastaisista käyttövaroista.

167 Tästä seuraa, että jottei komissio ylittäisi laajaa harkintavaltaansa, sen on harjoittaessaan ennakkovalvontaa, jolla pyritään varmistamaan edellä 160 kohdassa mainitun perussäännön noudattaminen, otettava huomioon kaikki sen tietoon tulleet seikat, jotka todennäköisesti vaikuttavat välittömästi säännöstön 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettuihin tuotantokustannuksiin ja/tai tuloihin, jos näistä seikoista ilmenee sellaisen määrältään tarkan ja huomattavan valtiontuen olemassaolo, joka on ilmeisen lainvastainen. Vaikka komission on myös tarkastettava kaikki sen tietoon saatetut tiedot tällaisen tuen mahdollisesta olemassaolosta, sen pitää tutkia tällaiset tiedot säännöstön 8 ja 9 artiklan mukaisessa menettelyssä ainoastaan, jos tämä tutkimus ei sen monimutkaisuuden ja keston vuoksi vaaranna monivuotiseen suunnitelmaan kuuluvien vuosittaisten tukien ilmoittamista ja niiden hyväksymistä tai myöhempää hylkäämistä koskevan järjestelmän toimivuutta.

168 Edellä esitetyn valossa on tutkittava jokaisen kantajan esittämän kyseistä sulautumaa koskevan seikan osalta, onko komissio tehnyt ilmeisen arviointivirheen, kun se on päättänyt rajoittaa ennakkovalvontansa alaa. Tältä osin on aluksi tutkittava ne tukia koskevat luvut, jotka kantaja on esittänyt sulautuman osalta.

Saarbergwerken myyntiin 1 DEM:n hintaan sisältyvä mahdollinen tuki

— Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

169 Kantaja katsoo aluksi, että Saarbergwerken osakkeiden ostamisesta 1 DEM:n hintaan koituva todellinen hyöty on noin 7—8 miljardia DEM. Sen mielestä RAG:n Saarbergwerken hankkimista varten vaatimaa kokonaistukipakettia on arvioitava kokonaisuutena. Komission on joka tapauksessa tutkittava kaikki valtiontuet, joista se saa tiedon, ja tehtävä niiden osalta päätös. Komissiolla oli kantajan mukaan ollut tarpeeksi aikaa tutkia 1 DEM:n ostohintaa, koska se on saanut siitä tiedon kantajan vuoden 1998 toukokuussa tekemistä kanteluista.

170 Kantaja lisää, että yli puolet Saarbergwerken liikevaihdosta on peräisin "valkeilta toimialoilta", jotka ovat erittäin tuottoisia ja joiden avulla voidaan ristiinsubventoida kivihiilitoimintaa. Esimerkiksi vuoden 1997 lopussa Saarbergwerken varat olivat 4 miljardia DEM. Kun otetaan huomioon, että osakkeiden ostohinta oli 1 DEM, RAG sai ilmeisesti lahjoituksena arvokasta omaisuutta, koska valtiontuet kattoivat todellisuudessa kivihiilituotannon kustannukset.

171 Komissio huomauttaa, että sen virkamiehet tutkivat vieläkin, oliko Saarbergwerken ostohinta valtiontukea. Sillä ei kuitenkaan omasta mielestään ollut velvollisuutta ottaa kantaa tähän kysymykseen tehdessään päätöstä sulautumasta eikä myöskään tehdessään päätöstä, joka on riitautettu asiassa T-12/99. Komissio vetoaa siihen, että Saksan hallitus toimitti 9.3.1998 sille yksityiskohtaiset tiedot siitä, miten Saarbergwerken hinta oli laskettu. Saksan hallitus toimitti 15.4.1998 päivätyllä kirjeellä komission pyytämiä lisätietoja siitä, kuinka ostohinta määri-

tettiin. Komissio teki näiden lukuisten tietojen perusteella asiassa T-12/99 riidanalaisen päätöksen sekä päätöksen, jolla se hyväksyi sulautuman. Kun otetaan huomioon Saksan hallituksen esittämät useat seikat, joilla ostohintaa voidaan perustella, ja tarve kohdistaa sulautuman tutkimiseen ja riidanalaisen päätöksen tekemisen edellyttämään tutkimiseen rajallinen määrä resursseja, komissio ei voinut tuolloin ottaa kantaa ensisijaisesti myös sulautumaan mahdollisesti liittyvää tukea koskevaan kysymykseen.

172 Kantaja vastaa, että kyseessä olevan tuen määrä on huomattava ja että sulautuman toteuttaminen on peruuttamaton vaihe Saksan kivihiiliteollisuuden uudelleenjärjestelyssä. Kun komissio näissä olosuhteissa ehdottaa, että sulautuman vaikutuksia ei pidä lainkaan ottaa huomioon "resurssikysymysten" vuoksi, se laiminlyö velvoitteensa räikeällä tavalla. Komission pitää valvoa kaikkia tukia ja tukielementtejä ja arvioida niiden vaikutukset.

— Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

173 Ensiksi on todettava, että 7—8 miljardin DEM:n määrää, jonka kantaja alun perin väitti olevan Saarbergwerken todellinen arvo, on vähennettävä 1 miljardiin DEM:aan. Kantaja on sittemmin luopunut näistä väitteistään ja maininnut 4 ja 2,5 miljardin DEM:n suuruiset lainvastaiset valtiontuet.

174 Toiseksi on huomautettava, että sulautuma on tullut voimaan 1.10.1998 ja että kirjanpitoa varten sen taannehtiva oikeusvaikutus on sovittu alkavaksi 1.1.1998 lähtien. Voidaan näin ollen päätellä, että RAG:n on katsottava saaneen vuoden 1998 aikana kantajan mainitseman valtiontuen, joka on korkeintaan 1 miljardin

DEM:n suuruinen siinä tapauksessa, että se on ylipäätään olemassa. Mikään asiakirjoista ilmenevä seikka ei missään tapauksessa osoita, että tämä määrä kohdistuisi kokonaan tai osittain vuotta 1998 aikaisempaan tai myöhempään vuoteen.

175 Näin ollen komissiota ei voida syyttää ilmeisestä arviointivirheestä tämän suhteen vuotta 1999 koskevan päätöksen osalta.

176 Vuotta 1998 koskevasta päätöksestä on kolmanneksi huomautettava, että Saksan hallitus ei komissiolle 9.3.1998 tekemässään ilmoituksessa (ks. edellä 21 kohta) maininnut 1 miljardin DEM:n määrää Saarbergwerken "valkeilta toimialoilta" RAG:n hyväksi maksettuna mahdollisena taloudellisena tukena; se kuitenkin selvitti, miksi se katsoi, ettei 1 DEM:n myyntihintaan sisälly valtiontukia. Komissio kiinnitti vasta kantajan 1.5., 5.5., ja 9.9.1998 tekemien kantelujen ansiosta huomiota siihen, että Saarbergwerken myynti oli mahdollisesti tapahtunut alle yrityksen todellisen arvon, mutta kantaja ei arvioinut väitetyn valtiontuen olevan 1 miljardin DEM:n suuruinen.

177 Saksalainen yritys VASA Energy, joka oli kantajana asiassa T-29/99 (ks. edellä 37 kohta), teki vuoden 1998 heinäkuussa, elokuussa ja syyskuussa komissiolle kanteluja, joissa se väitti, että Roland Berger & Partner GmbH -niminen yhtiö, jonka Saksan hallitus palkkasi arvioimaan Saarbergwerken arvoa, oli selvityksessään arvioinut Saarbergwerken "valkeiden toimialojen" olevan noin 1 miljardin DEM:n suuruinen tuki RAG-konsernille. Kyseisen yrityksen vuodelta 1996 peräisin olevan selvityksen sivulla 63 olevassa katkelmassa kuitenkin todetaan ainoastaan, että "muokatuista tuotantosuunnitelmista ilmenee jopa investointien jälkeen saatavilla oleva positiivinen kassavirta; sijoituksen kokonaisarvo on noin 1 miljardi DEM.".

178 Näissä olosuhteissa ei voida todeta, että komissio olisi saanut merkityksellisellä ajanjaksolla täsmällisen tiedon siitä, että RAG olisi saanut ilmeisen lainvastaisen ja täsmälleen 1 miljardin DEM:n suuruisen tuen. Komissiolla oli tiedossaan vain tiettyjä seikkoja, jotka olivat vielä epämääräisiä ja ristiriidassa Saksan hallituksen toimittamien tietojen kanssa ja joiden lisäksi komissiolle ei ollut toimitettu mitään taloudellisen tilanteen syvällistä erittelyä.

179 Riidanalainen päätös, jossa hyväksytään tuet Saksan kivihiiliteollisuudelle, koski lisäksi ainoastaan RAG:n "mustaa toimialaa" eli EHTY:n perustamissopimuksen alaista kivihiilituotantoa, kun taas väitetty 1 miljardin DEM:n suuruinen valtiontuki oli peräisin Saarbergwerken "valkeilta toimialoilta" ja oli ensi sijassa EY:n perustamissopimuksen alainen tuki RAG:n "valkeille toimialoille". Näin ollen ei ole selvää, että tämä tuki vaikuttaisi suoraan RAG:n "mustaan toimialaan" vähentämällä tuotantokustannuksia ja/tai lisäämällä tämän toimialan tuloja.

180 Tähän miljardiin DEM:aan liittyvä ongelma herätti monimutkaisia taloudellisia kysymyksiä, jotka vaativat pidempikestoisia tutkimuksia ja joita ei voitu ratkaista ennen vuotta 1998 koskevan päätöksen tekemistä, joka oli jo "myöhässä", koska tässä päätöksessä hyväksyttiin vuoden 1998 lopussa eli jälkikäteen tukia, jotka oli jo maksettu saman vuoden aikana. Tältä osin riittää, kun todetaan, että komission kyselyä, jonka se aloitti 4.2.2000 saadakseen Saksan hallitukselta tietoja tästä ongelmasta (ks. edellä 35—38 kohta), ei ollut vielä päätetty sinä päivänä, kun käsiteltävänä olevissa asioissa pidettiin suullinen käsittely eli 14.2.2001. Tämä toteamus osoittaa, että tällaisen kyselyn sisällyttäminen vuotta 1998 koskevan päätöksen tekemiseen johtavaan ennakkovalvontaan olisi vaarantanut sellaisen kivihiilialalle tyypillisen järjestelmän normaalin toiminnan, johon kuuluu ilmoitus vuosittaisista tuista ja niiden hyväksymistä koskeva myöhempi päätös.

181 Näin ollen komissio ei ole käsiteltävänä olevassa asiassa tehnyt ilmeistä arviointivirhettä, kun se on katsonut, ettei ennakkotutkimus ole paras tapa tutkia

Saarbergwerken myyntihintaan sisältyvien mahdollisten tukielementtien vaikutusta sellaisten tukien tutkimiseen, joista on ilmoitettu asianmukaisesti muutetun suunnitelman puitteissa.

200 miljoonan DEM:n takauksen mahdollisesti muodostama tuki

— Asianosaisten ja muiden osapuolten väitteet ja niiden perustelut

182 Kantaja väittää, että jos RAG:n "valkeilta toimialoilta" sen kaivostoimintaan maksettava 200 miljoonan DEM:n vuotuinen ristiinsubventio ei olisi taloudellisesti täysin mahdollinen vuodesta 2001 vuoteen 2005, Saksan hallitus on vuonna 1998 taannut määrän, jolla saavutetaan ristiinsubventointiin suunniteltu määrä. Komission päättely, jonka mukaan jo myönnetty takaus ei tuo RAG:lle mitään hyötyä vuoteen 2001 asti, on kantajan mukaan ristiriidassa EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina annetun komission tiedonannon (EYVL 2000, C 71, s. 14) kanssa. Tämän tiedonannon 2.1.2 kohdassa komissio itsekin totesi, että "tuki myönnetään silloin, kun takausta tarjotaan, eikä silloin, kun sitä käytetään tai kun sen perusteella suoritetaan maksuja". Tämä päättely soveltuu myös EHTY:n perustamissopimuksen alalla.

183 Kantaja täsmentää, että kyseessä olevan tuen muodostaa se, että Saksan hallitus on myöntänyt tämän takauksen. Sen, että takauksesta koituu RAG:lle välitöntä hyötyä, vahvistaa Saksan hallituksen ilmoitus, jonka mukaan RAG maksaa kuuden kuukauden välein korvausta takauksen myöntämisestä. Siltä osin kuin takaus on myönnetty ja siitä maksetaan korvausta markkinahintaa alhaisemman hinnan mukaan, valtiontuet myönnettiin jo vuonna 1998. Kantajan mukaan

ainoa merkityksellinen arviointiperuste on hinta, joka RAG:n olisi pitänyt tavanomaisin kaupallisin ehdoin maksaa vastaavasta takauksesta vuonna 1998. Kantajan mukaan ei ole epäilystäkään siitä, etteivätkö nämä hinnat olisi markkinahintoja alhaisempia. Komissio ei ole kuitenkaan edes tutkinut tätä seikkaa.

184 Komissio katsoo, että riidanalainen takaus ei ole tuki, koska se tulee voimaan vasta vuonna 2001 ja koska komissio tutkii tämän asian uudelleen vuonna 2000 tehdessään päätöstä vuodelle 2001 suunnitelluista tuista. Komissio korostaa, että tällä hetkellä takausta ei voida käyttää. Lisäksi RAG maksaa takauksesta korkoa ja mahdolliset takauksen perusteella suoritetut maksut korvataan takaisin RAG:n "valkeiden toimialojen" toiminnasta myöhemmin saatavista voitoista. Saksan hallitus täsmentää, että RAG maksaa puolivuosittain takauksen myöntämisestä korvausta, jonka suuruus on 0,125 prosenttia sovitusta takauksen enimmäismäärästä. Tämä korvaus on RAG:n takauksesta mahdollisesti saamien etuuksien asianmukainen vastine.

— Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

185 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa, että asianosaisten kesken on riidatonta, että kyseinen takaus tulee voimaan vasta vuonna 2001; RAG totesi suullisessa käsittelyssä päättäneensä sittemmin, ettei se vaadi tämän takauksen mukaisten oikeuksiensa toteuttamista. Kantaja totesi puolestaan vastauksenaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin tutustuttuaan ensin komission, RAG:n ja Saksan hallituksen antamiin lisätietoihin tämän takauksen yksityiskohdista, että se pysyttää väitteensä, jonka mukaan komission olisi pitänyt ottaa huomioon tämä takaus, olipa se laillinen tai ei, ja ottaa kantaa tämän takauksen olemassaoloon vuosittaisen ennakkovalvontansa yhteydessä.

186 Ainoa vuonna 1998 tai vuonna 1999 tueksi katsottava tekijä on RAG:n takauksen myöntämisestä todellisuudessa maksaman korvauksen, jonka suuruus

on 0,125 prosenttia sovitusta takauksen enimmäismäärästä, ja normaalein markkinaehdoin maksettavan korvauksen välinen mahdollinen ero, olettaen että kyseinen yritys voisi saada tällaisen takauksen markkinoilta. Tältä osin on riittävää todeta, että kantaja ei esitä lainkaan konkreettisia seikkoja tällaisen eron osoittamiseksi ja Saksan hallituksen mainitseman 0,125 prosentin riitauttamiseksi eikä väitä, ettei RAG olisi saanut tällaista takausta markkinoilta, vaan ainoastaan väittää, että RAG:n maksama korvaus oli epäilyksettä markkinahintoja alhaisempi. Näin ollen kantaja ei ole osoittanut oikeudellisesti riittävällä tavalla, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen, kun se ei ole arvioinut mahdollista valtiontukea nimenomaan ennakkovalvonnan yhteydessä.

Väitteet, joiden yhteydessä ei ole mainittu lukuja

187 Siitä, että riidanalaisissa päätöksissä — ja kantajan epäilyjen mukaan muutetussa suunnitelmassa — ei mainita sulautumaa eikä kuvata Saksan kivihiiliteollisuutta sellaisena kuin se on sulautuman jälkeen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin haluaa huomauttaa, että kyseinen sulautuma sisältyy vuoden 1997 Kohlekompromiss-sopimukseen (ks. edellä 20 kohta), johon vuotta 1998 koskevassa päätöksessä hyväksytty muutettu suunnitelma perustuu. Viimeksi mainitun päätöksen perusteluosan II kohdassa kuvataan laajasti Kohlekompromiss-sopimusta ja vuosille 1998—2002 suunniteltuja nykyaikaistamista, uudelleenjärjestelyä, järkeistämistä ja toiminnan lopettamista koskevia toimenpiteitä. Sitä, että tässä kuvauksessa — perusteluosan III kohdassa olevassa suunniteltuja toimenpiteitä koskevassa arvioinnissa — viitataan RAG:n, Saarbergwerken ja Preussag Anthrazitin eikä sulautumassa syntyneen yrityksen eri kaivoksiin, ei voida pitää ilmeisenä arviointivirheenä. Missään EHTY:n perustamissopimuksen määräyksessä tai säännöstön säännöksessä ei kielletä komissiota käsiteltävänä olevan tapauksen olosuhteissa tekemästä kuvausta ja arviointia "kaivos kaivokselta".

188 Sulautumasta väitteen mukaan aiheutuneiden synergiaetujen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa, että sekä komissio että RAG ovat vas-

tauksissaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin todenneet, että sulautuma tuli voimaan vasta 1.10.1998, vaikka sulautumasopimuksessa sovittiin puhtaasti kirjanpidollisista syistä, että sopimuksella on takautuva vaikutus 1.1.1998 lukien. Kuten kantajan oikeudenkäyntiasiakirjoihin liittämän komission 4.2.2000 päivätyn kirjeen 18 kohdasta ilmenee (ks. edellä 35—38 kohta), Saksan hallitus toimitti 10.7.1998 komissiolle Roland Berger & Partner GmbH -nimisen yhtiön tekemän selvityksen, jonka mukaan Saarbergwerken ja RAG:n kivihiilitoimintojen yhdistämisestä saatavat säästöt voivat olla "keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä" noin 25—40 miljoonaa DEM vuodessa.

189 Näin ollen on todettava, että komissiolle ilmoitettu luku oli epämääräinen, vuosien 1998 ja 1999 osalta merkitykseltään epäselvä ja suuruudeltaan varsin pieni verrattuna säännöstön 3 ja 4 artiklan nojalla hyväksyttyjen tukien määrään. Näissä olosuhteissa on perusteltua myöntää, ettei komissiolla, kun se hyväksyi vuoden 1998 joulukuussa tuet vuosille 1998 ja 1999 sekä muutetun suunnitelman, ollut riittävästi tietoa siitä, että kyseessä olevilla synergiaeduilla tulisi olemaan välitön vaikutus tuotantokustannuksiin tai RAG:n tuloihin vuonna 1998 ja/tai vuonna 1999 ja että ne muodostaisivat määrältään tarkan ja huomattavan ilmeisen lainvastaisen tuen. Komissiolla ei ollut tiedossaan myöskään tarkkoja tietoja, joiden perusteella sen olisi pitänyt tarkistaa vuotuisen ennakkovalvonnan yhteydessä, onko tällaista tukea olemassa.

190 Kantaja ei ole myöskään onnistunut osoittamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, että väite, jonka mukaan käsiteltävänä olevassa asiassa ilmenevät synergiaedut toteutuvat todellisuudessa vasta keskipitkällä aikavälillä eli sulautuneessa yrityksessä päätettyjen sisäisten uudelleenjärjestelyjen seurauksena, olisi ilmeisen virheellinen. Tällaisessa tilanteessa komissio ei ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä, kun se on katsonut, ettei sen tarvitse vuosittaisessa ennakkovalvonnassaan ottaa kantaa tällaisiin tosiseikkoihin, jotka voidaan luonnehtia valtiontuiksi vasta perusteellisen tarkastelun jälkeen niin, että mahdollinen myöhempi ja lopullisempi arviointi, joka koskee sulautuneelle yritykselle sulautumasta aiheutuvia hyötyjä, kuten mittakaavaetuja, voidaan ottaa huomioon.

191 Komissio voi näin ollen ilmeistä arviointivirhettä tekemättä jättää sulautumasta aiheutuneiden mahdollisten synergiaetujen arvioinnin myöhemmän valvonnan varaan.

Kanneperusteet, jotka koskevat perusteluvelvollisuuden laiminlyömistä Saksan kivihiiliteollisuudessa toteutetun sulautuman osalta

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

192 Kantaja väittää, että komissio ei esittänyt mitään perusteluja sulautuman ja siihen liittyvien synergiaetujen, Saarbergwerken ostohinnan tai sen osalta, missä määrin sulautunut yritys voi saada tukea sulautuman toteuttamisen jälkeen.

193 Kantaja väittää, ettei komissio vastannut tai edes viitannut sen 1. ja 5.5.1998 tekemiin kanteluihin tai sen 9.9.1998 päivätyssä kirjeessä esittämiin kysymyksiin. Riidanalaisissa päätöksissä nämä kantelut hylätään implisiittisesti ilman minkäänlaisia perusteluja. Tämän vuoksi komissio on laiminlyönyt perusteluvelvollisuutensa, sellaisena kuin se on esitetty yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-367/95 P, komissio vastaan Sytraval ja Brink's France, 2.4.1998 antamassa tuomiossa (Kok. 1998, s. I-1719, 64 kohta; jäljempänä asia Sytraval).

194 Vaikka kantaja ei enää väitä, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen, kun se ei ole tutkinut sulautuman yhteydessä myönnettyjä 4 ja 2,5 miljardin

DEM:n suuruisia valtiontukia, se väittää, että komissio on laiminlyönyt perusteluvelvollisuutensa niiden osalta.

195 Komissio vastaa, ettei sillä ollut mitään syytä nimenomaisesti mainita sulautumaa riidanalaisissa päätöksissä. Koska tällaiset päätökset ovat vuosittaisia, ne eivät olleet paras keino käsitellä sellaisia erityisiä ja monimutkaisia ongelmia, joita voi esiintyä sulautuman kaltaisen kerralla toteutettavan toimenpiteen yhteydessä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

196 EHTY:n perustamissopimuksen 15 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan komission päätökset on perusteltava. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti käytävä ilmi yhteisön toimielimen riidanalaisen toimenpiteen perustelut siten, että henkilöille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt, jotta he voivat puolustaa oikeuksiansa, ja että yhteisöjen tuomioistuimet voivat valvoa toimenpiteen laillisuutta. Yhteisön toimielimen ei kuitenkaan tarvitse perusteluissaan esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia, koska perusteluja arvioitaessa on otettava huomioon päätöksen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (edellä 162 kohdassa mainittu asia Forges de Clabecq v. komissio, tuomion 108 kohta ja siinä mainittu oikeuskäytäntö).

197 On lisättävä, että EY:n perustamissopimusta koskevan oikeuskäytännön mukaan kun kyseessä on komission päätös, jossa todetaan, ettei kantelijan ilmoittama toimenpide ole valtiontuki tai että valtiontuki soveltuu yhteismarkkinoille, komissiolla on velvollisuus selostaa kantelijalle kyseessä olevan päätöksen perusteluissa ne syyt, joiden vuoksi kantelussa esitetyt seikat eivät ole riittäneet osoittamaan, että kyseessä on valtiontuki, ja on selvää, että komission pitää vastata ainoastaan väitteisiin, jotka ovat olennaisia kyseessä olevan tukisuunni-

telman arvioimiseksi, ja ettei komissiolla ole velvollisuutta ottaa kantaa sellaisiin kysymyksiin, jotka eivät selvästi mitenkään liity asiaan tai ovat merkityksettömiä tai selvästi toissijaisia (asia Sytraval, tuomion 64 kohta ja yhdistetyt asiat T-371/94 ja T-394/94, British Airways ym. ja British Midland Airways v. komissio, tuomio 25.6.1998, Kok. 1998, s. II-2405, 106 kohta; jäljempänä asia British Airways).

198 EHTY:n perustamissopimus ja säännöstö eivät sisällä säännöstä tai määräystä, jota voitaisiin verrata EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohtaan, jota edellä mainittu oikeuskäytäntö koskee ja jossa komissio velvoitetaan vaatimaan "niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa". Kyseisessä oikeuskäytännössä on kuitenkin vahvistettu kantelijan oikeus saada kanteluunsa nimenomainen vastaus ei henkilönä, jota asia koskee, vaan henkilönä, jota kantelun hylkäämisestä tehty päätös koskee suoraan ja erikseen (asia Sytraval, tuomion 47, 48, 59 ja 63 kohta ja asia British Airways, tuomion 90—92 ja 94 kohta). Käsiteltävänä olevassa asiassa edellä on kuitenkin todettu, että päätös koskee kantajaa EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetulla tavalla, jolloin kyseistä oikeuskäytäntöä voidaan periaatteessa soveltaa käsiteltävänä olevaan asiaan analogisesti.

199 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusteluiden puuttuminen tai riittämättömyys on olennaisen menettelymääräyksen rikkomista ja kuuluu oikeusjärjestyksen perusteisiin, ja yhteisöjen tuomioistuinten on tutkittava se viran puolesta (asia Sytraval, tuomion 67 kohta ja siinä mainittu oikeuskäytäntö).

200 Edellä esitetyn perusteella on tutkittava, onko komissio laiminlyönyt perusteluvelvollisuutensa.

201 Tältä osin on huomautettava, että riidanalaisissa päätöksissä esitetään riittävällä tavalla ne syyt, joiden vuoksi Saksan vuosille 1998 ja 1999 ilmoittamat tuet on hyväksytty.

202 Riidanalaisissa päätöksissä ei sen sijaan todeta mitään sulautumasta ja siihen väitteen mukaan liittyvistä tukielementeistä. On selvää, että tätä olisi pidettävä perusteluvelvollisuuden laiminlyömisenä, jos nämä tukielementit olisi hyväksytty riidanalaisissa päätöksissä esittämättä tätä koskevia perusteluja. Tilanne ei kuitenkaan ole tällainen. Kuten päätösten sanamuodosta ilmenee, niissä hyväksytään ainoastaan Saksan virallisesti ilmoittamat tuet.

203 Sen kysymyksen osalta, olisiko komission pitänyt perustella yksityiskohtaisesti sitä, ettei se tutkinut riidanalaisissa päätöksissä sulautumaan liittyviä tukikysymyksiä, on huomautettava, että kaikki kantajan tältä osin esittämät aineelliset kanneperusteet on hylätty, joten minkään kantajan esittämistä oikeussäännöistä ei voida katsoa velvoittavan komissiota tutkimaan sulautumaa tässä yhteydessä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä olevan oikeudenkäyntimenettelyn aikana ei ole ilmennyt — eikä kantaja ole sitä väittänytkään — että se, ettei komissio ole ottanut asiaan kantaa, olisi estänyt näiden kanneperusteiden esittämisen tai että kantaja olisi voinut esittää muita kanneperusteita, jos riidanalaisissa päätöksissä olisi nimenomaisesti todettu, että komissio haluaa tutkia näitä kysymyksiä muussa yhteydessä.

204 Tältä osin käsiteltävänä oleva asia on täysin erilainen kuin asia British Airways, jossa Air Francen lentokonekaluston uudenaikaistamiseen tarkoitettujen tukien hyväksymistä koskevan päätöksen perusteluista ei ilmennyt, että komissio oli todellakin tutkinut merkityksellisen oikeuskäytännön ja oman päätöskäytäntönsä, joiden kanssa tällainen hyväksymispäätös oli ristiriidassa (tuomion 114 kohta). Kyseisessä päätöksessä ei ollut myöskään otettu lainkaan kantaa Air Francen kilpailutilanteeseen tuottoisimpien linjojen verkostossa (tuomion 280 kohta), vaikka komissiolla oli velvollisuus tutkia yhteisön tasolla kaikki merkitykselliset seikat, jotka koskivat sitä, oliko riidanalainen tukisuunnitelma EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c kohdassa tarkoitetulla tavalla yhteisen edun mukainen. Kyseisessä asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että nämä kaksi kysymystä olivat olennaisen tärkeitä, ja hylkäsi riidanalaisen päätöksen perustelujen puutteellisuuden vuoksi.

205 Käsiteltävänä olevassa asiassa ei sen sijaan esiinny asian British Airways ratkaisuun vaikuttaneita erityispiirteitä: EHTY:n perustamissopimuksessa tai säännöstössä ei säädetä edellytyksestä, jota voitaisiin verrata EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettuihin edellytyksiin, eikä oikeuskäytännössä tai päätöskäytännössä velvoiteta komissiota tutkimaan kantajan väitteitä riidanalaisissa päätöksissä. Käsiteltävänä olevassa asiassa esitettyjen aineellisten perusteiden tutkiminen on osoittanut, että komissio voi perustellusti jättää riidanalaisten päätösten yhteydessä tutkimatta sulautuman mahdolliset vaikutukset valtiontukia koskevan oikeudenalan kannalta.

206 Siitä, ettei riidanalaisissa päätöksissä käsitellä tätä seikkaa, kantaja on voinut ilmeisestikin päätellä, että komissio ei ollut tässä yhteydessä tutkinut mainittuja tukielementtejä. Havaittuaan tällaisen komission menettelyn kantajalla oli mahdollisuus nostaa EHTY:n perustamissopimuksen 35 artiklassa tarkoitettu laiminlyöntikanne, jolla se olisi voinut vaatia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta toteamaan sen, että komissio toimi lainvastaisesti, kun se ei tutkinut näitä tukielementtejä (ks. edellä 27 kohta). Lisäksi niin kauan kun komissio ei ollut ratkaissut tätä kysymystä, sillä oli mahdollisuus kääntyä kansallisten tuomioistuinten puoleen väittääkseen, että nämä tukielementit kuuluvat EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitetun valtiontukia koskevan kiellon soveltamisalaan (ks. edellä 163 kohta). Kantaja ei näin ollen ollut tilanteessa, jossa sillä ei olisi ollut asianmukaista oikeussuojakeinoa sen vuoksi, että komissio ei ottanut asiaan kantaa.

207 Siltä osin kuin kantaja viittaa vielä asiaan Sytraval on todettava, että kantajan 1.5., 5.5. ja 9.9.1998 tekemissä kanteluissa viitataan vain epämääräisesti Saarbergwerken myyntihintaan (ks. edellä 176 kohta). Kyseessä ei näin ollen ole kyseisessä tuomiossa tarkoitettu olennainen väite. Näissä olosuhteissa komissiolla ei ollut velvollisuutta vastata niihin riidanalaisissa päätöksissä ja se saattoi katsoa, että nämä päätökset eivät olleet asianmukainen tapa vastata kyseisiin

kanteluihin. Samoilla perusteilla ja kun otetaan huomioon se, että nämä kantelut eivät sisältäneet myöskään riittävän konkreettisia tietoja 200 miljoonan DEM:n valtiontakauksesta tai väitetyistä synergiaeduista, komissiolla ei ollut velvollisuutta esittää päätöksissä vastauksena näihin kanteluihin erityisiä perusteluja näiden seikkojen osalta.

208 Väitetyistä 4 ja 2,5 miljardin DEM:n suuruisista valtiontuista, jotka olisi myönnetty RAG:lle sulautuman yhteydessä, on riittävää todeta, että Saksan hallitus täsmensi asiassa T-12/99 toimittamassaan väliintulokirjelmässä osatekijöitä, joista 4 miljardin DEM:n määrä muodostui, tuon määrän myöntämispäivämäärät ja tuensaajayritykset. Se väitti tältä osin, että jo toteutetut taloudelliset toimet oli ilmoitettu lainmukaisesti komissiolle, ja komissio oli hyväksynyt ne, kun taas vielä maksamattomat tuet voidaan hyväksyä vain tulevilla päätöksillä. Koska kantaja ei ole riitauttanut näitä toteamuksia, on todettava, että 4 miljardin DEM:n suuruisella määrällä, joka on myönnetty muuna ajankohtana, ei ole merkitystä käsiteltävänä olevassa asiassa riidanalaisten päätösten kannalta. Näin ollen riidanalaisten päätösten ei tarvitse sisältää perusteluja tältä osin.

209 Sama koskee 2,5 miljardin DEM:n määrää. Komissio on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa täsmentänyt, että tämä määrä sisältyy Kohlekompromiss-sopimuksessa mainittuun tukien kokonaismäärään ja että ainoastaan 500 miljoonan DEM:n suuruinen osa siitä on sisällytetty vuotta 1998 koskevassa päätöksessä säännöstön 4 artiklan nojalla hyväksyttyjen tukien määrään. Kantaja ei ole riitauttanut tätä toteamusta. Kantaja ei ole myöskään riitauttanut tältä osin aineellisia kysymyksiä. Tämän vuoksi se, ettei komissio ole ottanut tässä päätöksessä kantaa näihin 500 miljoonaan DEM:aan, ei koske riidanalaisen päätöksen olennaista osaa eikä sen aineellisen pätevyyden suhteen merkityk-

sellistä seikkaa. Sillä ei näin ollen voida perustella tämän päätöksen kumoamista (ks. vastaavasti asia 119/86, Espanja v. neuvosto ja komissio, tuomio 20.10.1987, Kok. 1987, s. 4121, 52 kohta).

210 Edellä esitetyn perusteella käsiteltävänä olevan asian olosuhteissa riidanalaista päätöstä ei ole perusteltu puutteellisesti.

211 Koska mitään riidanalaisia päätöksiä vastaan esitetyistä kanneperusteista ei voida hyväksyä, kanteet on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

212 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission ja väliintulijana olevan RAG:n vaatimusten mukaisesti.

213 Työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan mukaisesti Saksan liittotasavalta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(laajennettu toinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kanteet hylätään.**

2) **Kantaja vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan komission ja väliintulijana olevan RAG Aktiengesellschaftin oikeudenkäyntikulut.**

3) **Saksan liittotasavalta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Meij Lenaerts Potocki

Jaeger Pirrung

Julistettiin Luxemburgissa 12 päivänä heinäkuuta 2001.

H. Jung A. W. H. Meij

kirjaaja laajennetun toisen jaoston puheenjohtaja